

1903 - پار تىيەنىڭ || نىچى ئىسىمىز دۇنىڭ

25 يىللىقى - 1928.

ۋ. ك. پ. (ب) ئۆزەك كەمىتەت ئىسپارتۇڭ
تىزىملىرى.

1. بۇنىڭ پارتىيە ھەم ئىنتىرناتسىيىئال ئىشچى ھەرىكەتلىك II نىچى ئىسىزنىڭ ئەھمىيەتلىك بايەت ۋەزى.

پارتىيە تۈزۈمى ئوردا فارمال ياقىدان ئىعلان ئىتىكەن ر. س. د. ر. پ. نىڭ نىچى ئىسىزنى تارقاق ھەلدە بولغان س. - د. توگەرەكلەرنى ئۆزەكلەشكەن بىر ئۇيىشما ئىتىپ پراكتىك قوشۇمى ئىش تۈرمىشقا ئاشىرماق. II نىچى ئىسىزنىڭ ئەھمىيەتلىك بىر ئىشچى پارتىيەسى تۈزۈمى ئوردا «ئىسكرا» تاراقىدان ئىشلەنگەن ئىشنى ئاھىرغا ئېلىپ چىقاردى ھەم فارمال ياقىدان بالىشۋىزنىڭ «سەيەسى فىكر ئاغىنى ھەم سەيەسى پارتىيە بولۇ سىقاتى ياقىدان» (لېنىن XVII، توم، 118 بىت) «ئۇيىشۋون باشلاپ چىقەردى. پارتىيە ئالدىدا تۇرغان پراگرامما، تاكتىكا ھەم ئۇيىشۋون مەسئۇلەتلەرنىڭ لېنىن تاراقىدان II نىچى ئىسىزدا قويۇلۇشى، ئالارنى ھەر تۈرنى ئاپپارتونىزىم ھەم كىلىشۋىچىلىككە قارشى قويۇ ئىشنى ئۇل ۋاقىتنىڭ بۇتنى ئىنتىرناتسىيىئال ئىشچى ھەرىكەتلىك رېۋولوتسىيەچى ماركسىزىم پرىنسىپلەرنى فارمولىراۋات ئىتۈدە ئىك ئاچىنى ئىدى.

2. ئىدىيە ئاغىنى بولۇ ياقىدان روسىيە س. - د. سى 1883 نىچى يىلدا كىلىپ چىقتى، بىر ۋاقىت س. - د. لار قازاشىن روسىيەگە قاراتا قوللانۇ ئوردا «خەزىنى ئازاد ئىتۈ» گروپپاسى تاراقىدان تەرتىپلى رەۋىدە ئاڭلاتلىنى. 90 نىچى يىللاردا پرامىشلىنىش كۈندۈرلەھەم ئۆسمەكلە بولغان ئىشچى ھەرىكەتنى ئارقاسىدا ماسسا رەۋىشلىگەن سەيەسى پارتىيە ئۈچۈن كىرەكلى بولغان ئىلىمىنىلار مەيدانغا كىلە. ماركسىس توگەرەكلەرنى، بىگىرەكە «كۈرەش سايوزنىڭ» كىشلىرى 1894 - 95 يىللاردا ئوق ئىشچى سىيىنىڭ ماسسا تۈسىدەگە ئىستاكچىلارغا يولباشچىلىق ئىتەلەر. ر. س. د. ر. پ. نىڭ نىچى ئىسىزى (1898) فارمال ياقىدان پارتىيەنى تۈزىدە.

3. لەكىن 1898 نىچى يىلدا باشلاپ روسىيە س. - د. لار تارىخىدا ئۈچىنچى «چۈر» - «بوتالچىقلىق، تارقاقلىق، ئۇشۇلۇق، چۈرى» باشلانما، بىر بوتالچىقلىق، ئاۋىشۋون لىقنىڭ ئاچى مىسالنى «ئىكائومىزىم» دىيپ يۈرتىلە تۇرغان نەرسە، مۇنىڭ ئىيورىيە ياقىدان بولغان تۈپ چىشمەسى روسىيەدەگە لىگال ماركسىزىم ھەم كۈنۋاتىش ياوروپاداعى رېۋىزىيەنىزىم (بىرئىشتەينىستۋا) ئىدى.

كۈنۋاتىش ياوروپاداعى ئاپپارتونىزىم كېك ئۆك ئىكائومىزىمنىڭ تۈبىدە رېۋە - لوتسىيەچى ماركسىزىمنى ئىنكار ئىتۈ ھەم ئانى رېفورمىزىم بىلەن ئاللىشۋونغا

قايتىپ قالا. پرايتارىيات رىۋەلوتسىيەسى ئورنىنا كاپىتالىزمنىڭ تىنچ رەۋىدە ساتسىيالىزىمغا كىرىپ ئۆسۈۋى؛ سامادىرزاۋىيەنى رىۋەلوتسىيەچە جىمىرىپ تاشلاۋى ئورنىنا سومغا بىر تىيىن ئۇچىن كۆرەش ھەم ئاقىرنىلاپ «ئوگائى» بىلەن سارىزىمنى تۈزەتۈ؛ بۇتن ئىشچى سىنىفى فايداسى ئۇچىن كۆرەش ئورنىنا. ئانڭ ئاينىم گروپپالارنىڭ سىمغا فايداسى ئۇچىن كۆرەش، - «ئىكانومىزم» ئاتالغان سىستېيانىڭ تۇپ خەللىرى ئىنە شولاردان غىبارەت.

مەنە شول قاراشلارغا تەمام مووافىق رەۋىدە، ئۆزە كەلەشكەن ھەم پرايتارىياتنىڭ سىنىفى كۆرەشلىرى ئىنە يولباشچىلىق ئىنە تۇرغان رىۋەلوتسىيەچى پارتىيە ئورنىنا - بىر بىرىنەن ئاينىۋالغان، ئاقتانومىيەلى تۈگەرەكلەر ھەم گروپپالار بولۇپ، بۇلار ئىشچى سىنىفنىڭ ئىك ئارتىدا قالغان قاتنلاۋنىڭ قۇيرىغىدا بارالار ھەم پرايتارىياتنىڭ سەيەسى ئۇيىشماسىن ئۆز ئىيىلەر، بۇلار تىك ياردەم كامىسالارنى، ئىسناچكا كەمىيىتىلەرنى ھەب. لارنى غىنا ئۆزۈچىلەر، بۇلار ئىشچىلەرنى ئىكانومىيە ياعىدان غىنا بىرلەشكەنلەر. ئىشچى سىنىف سەيەسى تەربىيەدەن ھەم ئانڭ سىنىفى ئاڭىن ئۈس ئۈرۈدەن باش تارتىۋالارنى، ئىك ياشىنى دىگەندە لىبېرال - سەيەسى تۈزەتمەلەر كىرتۈ ئۇچىن گىنە كۆرەشۈلەرنى، ئۆزە كەلەشكەن پارتىيە تۈزۈگە ھەر تۈرلى يوللار بىلەن قارشى كۆرەشۈلەرنى بىلەن ئىكانومىسلار ئىشچى ھەرەكەتدە سەيەسى يولباشچىلىقنى بورژۋا قولغا بىردىلەر، پرايتارىياتنى بورژۋا تەئىسرىنە بويسۇندۇرۇلار ھەم روسىيەدە بولماق بورژۋا - دىماكرات رىۋەلوتسىيەسىدە پرايتارىيات گىگىمە - ئىيەس مۇمكىن بولماسلىق ياسادۇلار. ئالار بولماق مەنشىۋىزمنىڭ بىرىنچى قارلىغاچلارنى ئىدىلەر.

4. روسىيەدە XX يۈزنىڭ باشى رىۋەلوتسىيەنىڭ تىز ئۆسۈۋى بىلەن خاراكتېرلانا - 1899-1903 نچى يىللارداغى پرامىشلىنىس كىزىسى (بوكىزىس پرامىشلىنىسنىڭ كۆپ تۈرلەرنە ئۇزاققا سوزلغان رېپىزىسىيەگە ئەيلىەندى)، ئىسناچكا كۆرەشنىڭ كۈچەيو ھەم ئۆتكىلەشۈۋىنە سەبەب بولدى. شول ئوق ۋاقتدا بورژۋاۋىيەنىڭ سامادىرزاۋىيە بىلەن بولغان سايوزى ھەم بورژۋاۋىيەنىڭ پاليتسىيە ئاياراتىدان ئىشچى ھەرەكەتنى بىلەن كۆرەش ئۇچىن فايدالانۋى ئىكانومىيە كۆرەشنىڭ تىزلىك بىلەن سەيەسى كۆرەش بولۇپ ئۆسۈۋىنە سەبەب بولا. پرايتارىياتنىڭ سەيەسى ئاكتىفلىغى ھالقىڭ قالغان سىنفلارنىڭ تەئىسرى ئىنە: ئول ئالارنى ئويانا، سامادىرزاۋىيە بىلەن سەيەسى كۆرەشكە ئىرە. ئىكەمەك ھاقارنىڭ ئارتو تەئىسرىنە ھەم ئولغى كاپىتاللاشۇرو كۈچەيو ئارقاسىدا كىرەستىيەن ھەرەكەتنى قابىلنا، دىماكرات ئىنئىلىگىنسىيەنىڭ، ئىستودىنلارنىڭ ھەرەكەتنى ئۆسە. لىبېرال بورژۋاننىڭ ھەرەكەتنىدە جانلانا، بىرىنچى نەۋبەتدە زىمىستۋا ھەرەكەتنى جانلانا. 1902 نچى يىلدا چىت ئىلە ئىستروۋە رىداكسىيەسىدە «ئاسۋابازدىنىيە» ژورنالى چىقارنىلا باشلانا، بوروسىيەدە يەشۇر رەۋىدە تاراتىلا. رىۋەلوتسىيە تىز ئۆسەكلە بولغان بىو ھەلە پرايتارىيات پارتىيەسىنىڭ ئىكانومىزم ھۆكۈم سۇرو ئارقاسىدا، ئىدىيالوگىيە ياعىندان ياردەمسىزلىگى، ئانڭ ئۇيىشۇ ياعىندان بولغان زەغىفلىگى ھەم بىرگىچە تەئىسرى كەلەشكە كۆرەشلىرىدە پرايتارىياتنىڭ ئۆزنىڭ سىنىفى ھەم غۇمومى دىماكراتىيە بورچلارنى ئۇرمىشا ئاشۇروون قورقۇنچ ئاستىنا قويدۇلار. ھەرەكەتنىڭ تۇپ، بىرىنچى ئىكانومىزمىنى

چېڭو ھەم ئۈزەكلەشكەن، دېسىپلىنالى، پرايىتارىيانقا يولباشچىلىق ئىتەرك ھەم ياقىنايىپ كېلىمەكە بولغان رېۋولوتسىيەدە ئانىڭ گېگېمونىيەسى تۇتۇپ قالدىق پارتىيە بولدى ئىدى.

تىڭ ئايرىم س. - د. توڭرەكلەرنى يولباشچىلارنىڭ رېفومچىلارچا تېرىپىلەرنى قەھەم جەمئىيەت س. - د. ئۇيىشمالارنىدا ئىكەنمىز يەنىدىغانلارنىڭ تەئسىرىن تەمام يوق ئېتىپ كەن پرايىتارىيات پارتىيەسى ئۈسۈمەكە بولغان رېۋولوتسىيەدە ئاچىق سىغىنى بول ئۆتكۈرۈ ئۈچەن بازار تۇزۇلدى. بىو بورچ - «بوتالچىلىق، تارقاقلىق، ئاۋۇشۇلۇق چۆرۈن يىتۈرۈ» - لىيىن «ئىسكرا» ئۇلۇشىنى تېپتى. ئۇل پراگرامما، تاكتىكا، ئۇيۇشۇ لىيىيەسى بويلاپ رېفومىزىم بىلەن كۆرەشۈننى ئۆز ئىچىگە ئالدى. ئىسكى «ئىسكرا» رېفومىزىم بىلەن كۆرەشۈدەگى خەزمەتنى مەنەئەرسەلەردەن عىبارەت:

ئا. ر. س. د. ر. پ. نىڭ پراگراممىسىنى ئىشلەدى، بىو پراگرامما II نىچى ئىقتىسادىي ئىشلىرىنىڭ بۇتنى پارتىيەلەرنىڭ پراگراممىلارنى قاراعاندا ئىكەن ئارتۇدۇكىس ھەم ماركسىسچا ئىكەن ياشىنى پراگرامما ئىدى.

ب. بورژۇۋازىيەنىڭ تەۋەككەلسىزلىگىن يوق ئىتۈگە ھەم كرەستىيەننى، بورژۇۋا - دېھقان رېۋولوتسىيەسىدە ساپوزنىڭ بولۇ يەنىدىغان پرايىتارىيات يەنى ئاۋداروۋا خەزمەت ئىتە تۇرغان رېۋولوتسىيەچىل پرايىتارىيات تاكتىكىسىنىڭ تۇپ ئۇلۇشلەرنى بىلگەنلەردى:

ۋ. ئۇيۇشۇرۇ پرىنسىپلەرنى ئىگىزلىدى ھەم فارمولىرايىت ئىدى، بۇلار پرايىتارىياتنىڭ يەتتۈن پارتىيەسىگە ئۆز سىغىنى بىلەن ئۇشاش ھەم قولاي رەۋىدە يولباشچىلىق ئىتۈ مۇمكىنلىگىن تەئىيىن ئىدىلەر.

گ. ئۆزىنىڭ س. - د. توڭرەكلەرنى بولەشۈرۈدەگى پراكتىكا ئىش بىلەن پراگرامما، تاكتىكا، ئۇيۇشۇرۇ پرىنسىپلەرنى ئىشلەنگەن پارتىيەنى بولدىرۇ ئۈچەن بازار ھەزلەدى.

«ئىسكرا» (1900 - 1903 يىللار).

1. «ئىسكرا» باش ئۇيۇشۇرۇچىسى ھەم يولباشچىسى لىيىن بولدى، ئۇل ئانى بولدىرۇ تۈرۈندە ھەزىل ئىش سېردە سۈرگەندە ۋاقىتدا ئوق ئىشلەگەن. سۈرگەندە قايتقاندىن سۇڭ 1900 نىچى يىلنىڭ مايدا پىسكوفدا بولغان كېڭەشمە رېداكسىيەگە لىيىن، مارتى، پاترىسفلار بىلگەنلەندىلەر؛ بۇلار ئۇچىسىدە 1894 - 96 نىچى يىللاردە پېتروكۆرەش ساپوزنىڭ ئىشچىلەرنى. چىت ئىلگە بارغاندىن سۇڭ لىيىن ئىسكرانى باسۇرۇ ئىشغە «خەزمەتنى ئازاد ئىتۈ» گروپپاسى تارتىدى، ئۇل ۋاقىتدا پىلچەتنى، ئاكسىلرود ھەم زاسولچىلەر ئىكەنمىزگە كېسكىن رەۋىدە قارشى چىققانلار ئىدى. شولاي ئېتىپ «ئىسكرا» . س. د. ر. پ. نىڭ بىرىنچى ئىككى چۆرۈننىڭ ئىككى ئۇيۇشمالارنىڭ - «خەزمەتنى ئازاد» گروپپاسى ھەم «كۆرەش ساپوزنىڭ» ئىشلەرنى ئۆزىگە مىراس ئېتىپ ئالدى.

2. پراگرامما ئوبلاسىدا «ئىسكرا» ئاپپارتونىزىم ھەم رېۋىيەنىزىم بىلەن ئايۋىسز كۆرەش ئالپ باردى. ئانىڭ تارافىدىن ئىشلەنگەن پراگراممىنىڭ بىرىنچى

پرىنسىپىيالىق ئۇلۇشى كاپىتالىزىم ئۇسۇلىنىڭ تۈپ زاكونلارنى ئارتۇدۇكىس - ماركسىس رەۋىشىدە بىرونى ھەم كاپىتالىزىمنىڭ ھەلەكەتنى ئىچىنە ئالا ئىدى. بىرونىنىڭ يېڭىلار ھەم ئىكەنومىستلارنىڭ ماركسىقا بولغان «تۈزەتمەلەرنى» قانغى رەۋىشىدە بەرب تاشلاپ، بو پراگرامما - II نچى ئىنتىرناتسىيىئال پارتىيەلەرنىڭ بىردىن بىر پراگراممىسى - پىئارىيىيات دىكتاتوراسى كىرەكلىكىنى، يەنى ئىشچى سىنىنى تارافىدىن سەياسى ۋاسىتىنى سوغىشىپ ئالونى ھەم سانسىيالىزىم رىيولوتسىيەسى ئۈچۈن كىرەكلىك شەرت بولۇپ ياعىدىن ئىكسىپلاتاتورلارنى باسقۇچ كىرەكلىكىنى راسلايدى. پراگراممىنىڭ ئىككىنچى ئۇلۇشى - مىنىيۇم پراگرامما - پارتىيەنىڭ ياقىندىن تالابلارنى ئىچىنە ئالا ئىدى، بۇلار كاپىتالىزىم ئۇسۇلىگە ھەم پىئارىيىياتنىڭ سىنىقى كۈرەش كىمكىتۈگە جايىزلىق تۇرغان روسىيەدەگى كرىپاسفولىق قالدقلارنى يوق ئىتۈگە يۈنەنلەگەن چارالار. بىرنچى پىلانغا ئالغا سۇرۇلدى: سامادىر ۋە يەنى بىترو ھەم ئانى دىماكراتىيە رىسپوبلىكەسى بىلەن ئاللىدۇر، ئىر كىلىكلەر بولۇدۇر، 8 سەئەتلىك ئىش ۋاقتى ھەم ئاگرا مەسئەلە سىن رىيولوتسىيەچە چىشۇ.

3. پراگرامما ئىشلەگەندە «ئىسكرا» رىداكسىيەسىدە ياشىنى ئوق ئوق ئاينىرملقلار كىلىپ چىعب، ئالار چاقى قىنا ئاينىرملوغا (راسكول) سەبەب بولمايدۇلار. بو ئاينىرملقلارنىڭ تۈپى مەنە نەرسەدە بولدى: پراگرامما ئىشلەگەن ۋاقتدا ئىسكراچىلارنىڭ بو ئۇلۇشى شۇندى فارمولىروفىكلار تەقدىم ئىتىدۇلەر كى، تۈبىندە ئالار رىفورمىستلارغا، ئىكەنومىزىمگە يول بىرۈگە بارىپ چىا ئىدى. رىداكسىيەگە تىكىشۇرۇ ئۈچۈن ئىككى پرايىكت - پراگرامما كودى: لىنىن ھەم پىلىجانفەنقى.

ئاينىرملقلار پىئارىيىيات بىلەن «ۋاقى جىتىشۇرۇچى»، يەنى كۈرەستىيەلەر ئاراسىدىن مۇنەسەبەت مەسئەلەسى، سانسىيالىزىم رىيولوتسىيەسىدە ھەزلىك ھەم ئانى ئۆتكەرو مەسئەلەسى تېرەسىدە بىگىرەك ئۆتكەن رەۋىشىدە كىمكىدۇلەر. بو ياقىدىن «كاممۇنىستلار مانىفىستىنىڭ» «پىئارىيىيات تىك بو ئوزى گىنە چىدىن رىيولوتسىيەچىل سىنىق» دىگەن ھەلنى كۈرسەتەت، ئىككىنچى ياقىدىن، پىئارىيىيات سايوزنىڭ بولماچى كۈرەستىيەنىڭ ئىككىلەنۈۈن، ھاراكتىرلىق نىقلى بولماۋى كۈرسەتەت لىنىن پىئارىيىياتنىڭ گىگىمۇن بولۇپ ياعىدىن، «ۋاقى جىتىشۇرۇ- چى» لەردىن، يەنى بىرنچى نەۋبەتدە ھەزەت ئىيەسى، ھەم كاپىتالىزىم تارافىدىن ئىكسىپلاتاتىر ۋاقت ئىتىنلە تۇرغان كۈرەستىيەلەردەن جىيىنلا تۇرغان ئوزنىڭ سايوزنىكلارنى ئوز ئارتىدىن ئالىپ بارۇپ ياعىدىن قاراپ ئاننىڭ تارىخى رولنىڭ پراگراممادا ئاچى كۈرسەتەتلىۋىن ئىقلاپ تالىپ ئىتىدى.

پىلىجاننى تارافىدىن تەقدىم ئىتىلگەن پراگراممادا سانسىيالىزىم ئۈچۈن كۈرەش «بۇتن ھەزەت ئىيەسى ھەم ئىكسىپلاتاتىر ۋاقت ئىتىنلۈچى ماسسانىك» كۈرەشى ئىتىپ، ئۇ «ھالىق ئاراسىيىيالى دىماكراتىيە» پىئارىيىياتنىڭ سىنىقى پارتىيەلەنگەن چىعب بۇتن ھەزەت ئىيەلەرنىڭ ھەم ئىكسىپلاتاتىر ۋاقت ئىتىنلۈچىلەرنىڭ پارتىيەسىدە ئەۋرلىدۇرلگەن ئىدى. شۇنىڭدىن پىلىجاننى پرايىكتىدا، سۇڭىدىن لىنىننىڭ ئالابى بويىچە كىرەكلىگەن پىئارىيىيات دىكتاتوراسىنىڭ كىرەكلىگى تۈرىدىن پۈنكىتنىڭ بولماۋى ئىتتىپاقى بىر نەرسە ئوگىل ئىدى (لىنىن ئىسپورنىڭ، II - 78 - 81، 130 - 134 بىتىلەر).

سۇڭئۇر پىلىجىنى پرايىكتىنى ۋاقى، بىگىرەڭدە كاپىتالىزم ۋاقىتىدا ئۇل ھوجا-
لىنىدىغانى جىتىشئۇرۇشنىڭ رىۋەلۇتسىيەچىل ماركسىزمنىڭ تىيۋورىيە پالائىمىيە-
لەرن رىفۇرمىسلا قاراشىنا تايانمايۇمۇشانتقان فارمولىروفكالا بىرە ئىدى. لىنىن
بۇ پرايىكتىنى تەنقىدلىدى، مۇندى فارمولىروفكالا رنى جىبەرەرگە يارامۇن كىسكىن
رەۋىشە كۆرسەتتى.

بۇلار ئۇستىنە پىلىجىنى پرايىكتىنى مەلۇم ئاكادىمىزم بىلەن دە ئايتىرلا ئىدى.
پىلىجىنى ئۇزۇننىڭ پرايىكتىنى كاپىتالىزمنى غۇمۇمى رەۋىشە ھاراكتىرلا بىلەن باشلى،
ئە لىنىن ئىسە «ر. س. د. ر. پ. پراگراممىسى، ئۇرس كاپىتالىزمنى ھاراكتىرلا
(ھەم ئانى غەيملە) بىلەن باشلانغا تىيىش» دىيىپ ھىساپلايدى. پىلىجىنى پرايىكتىنى
لىنىن «ئوقۇچىلار ئۇچىن بولغان پراگرامما... ئوقۇچىلارنىڭدا بىرنچى كۆرسىدىغانلارنى
ئۇچىن، بىر كۆرسىدىغانلىرى، ئۇرس كاپىتالىزمنى تۈرۈن تۈرۈن، بەلكى غۇمۇم كاپىتال-
لىزم تۈرۈن تۈرۈن سۆيلىمە» (لىنىن ئىسپۇرنىگى، II، 65 - 66 بىتلەر) دى.

ر. س. د. ر. پ. نىڭ ئاگرار پراگراممىسىنىڭ ئاقتىرى لىنىن بولدى. ئانىڭ
تۈب ئىدىيەسى ئىشچى سىنىف بىلەن كرەستىيەن سايۇزنىڭ كىرەكلىكى ھەم
سۇڭئۇرنىڭ رىۋەلۇتسىيە ئىتتىپاقىيەسىنىڭ بۇرژۇۋا-دىماكرات رىۋەلۇتسىيەسىنىڭ
پاتىشاللىقى ھەم كرېپاسنىۋىلى قالدقلارنى قارشى قايدالانۇ ئىدى. جىرگە
ئاتىيىيانالىزاتسىيە ياساۋ ئالاڭدا پرىنسىپىيال ياقىدان قوشنىل، «مەلۇم
رىۋەلۇتسىيە مامىتىدا ئانى ئالغا سۈرۈدەن، بىلىگىلى، باش تارتماي» دىيىۋ بىلەن
بىرگە لىنىن، كرەستىيەن ھەرەكەتنى ھەزرگى كۈندە بۇتن كىڭلىكە جەيلىمە-
گەنلىكەن، ھەزر بىرنچى ۋاقىتقا كرەستىيەنلەرگە «كىسلىمەلەرنى»، يەنى
1861 نچى يىلدا كرەستىيەنلەردەن تارتىپ ئالغان جىرلەرنى كىرى قايتارۇنى
ئالاب ئىتۇ بىلەن چىكىلەنۇنى تەقدىم ئىتتى. «كىسلىمەلەر» تۈرۈن تۈرۈن تەقدىم
«ئىسكرا» رىداكسىيەسى تارافىدىن قاپۇل ئىتلىدى. شۇلاي بولسا جىرگە
ئاتىيىيانالىزاتسىيەنى پرىنسىپىيال تانۇ مەسئەلەسى زور نىزا، تۈردى. مۇندا
مىنشىۋىكلەرگە ھاس بولغان كرەستىيەن ھەرەكەتنىڭ رىۋەلۇتسىيەچىل ھاراكتىرن
ئاكلامۇ ھەم جىرگە ئاتىيىيانالىزاتسىيە لوزىگى ئاستىدا ئوتەرگە تىيىش بولغان
كرەستىيەن رىۋەلۇتسىيەسىنىڭ كىڭ قۇلاچىدىن قورقۇ كۆرۈندى، شۇل كىلىپ چىقتى.
«ئىسكرا» ئايتىرملقلار، پىلىجىنىڭ يول قويماۋى ئارقاسىدا چاق-چاق قىنا
ئايتىرلىشۇغا كىتىرۇپ چىقارمايدۇلار. ئىكانۇمىسلا ھاراكتىرن بىر فۇرۇت ساقلاۋ ھەم
ئايتىرلىشۇدان قۇتۇلۇ ماقسادى بىلەن پىلىجىنى پرايىكتىنى نىگىز ئىتتى ئالغا ھەم
لىنىننىڭ پراگرام مەقلىمىدىن جىرنى ھالقىلاشئۇرۇ تۈرۈن تۈرۈن، ئۇرن سىزىپ
تاشلارغا قەرار ئىتلىدى. لىنىننىڭ ئالابى بويىنچا پارتىيە پراگراممىسىدا ماسمۇس
كەمىسىيە تارافىدىن بايتاق تۈزەتمەلەر كرتلىدى. بۇ پرايىكتىنى لىنىن ئۇچىن
يارارلىق بىر ھەلگە كىلگەندەن سۇڭ بۇتن كۈيگە «ئىسكرا» رىداكسىيەسى
ئىسمىدىن ئىعلان ئىتلىدى.

4. تاكتىكا مەسئەلەسىدە «ئىسكرا» ئىكانۇمىسلا رنىڭ پرىنسىپىسى ھۇس-
تىزملارنى قارشى رىۋەلۇتسىيە ھەرەكەتنە پرايىتارىيات كىگىمۇننىيەن بولۇشۇ
ياغىن قۇۋۋالادى ھەم ئىشچى سىنىفنى ئاترافلى رەۋىشە سەياسى ئىش ئالاب بارغا
تىيىش، رىۋەلۇتسىيە يۈنەلشنىڭ جەمىيەتنىڭ بۇتن سىنىفلارنى تەئسىر ئىتەرگە
تىيىش، دىدى.

«ئىسكورانىڭ» لىبېرالىلارغا قارانا بولغان ئاكتىكاسىن ئىككى چۇرغا بۆلەرگە بولا. لىبېرال ھەرەكەتنى زەھىنى بولغان 1902 نىچى يىلغا قەدەر ۋاقتىدا «ئىسكرا» ئىشچىلەرنى لىبېرال بۇرژۇۋانى «ئۇياتىغا» چاقىردى ھەم لىبېراللارنىڭ تەۋەككەلسىزلىگىنى، يارىتىلىش قىلانشىلارنى ئۆزلىكىز غەيىلەپ، ئىللارنى سولغا تابا، ساما دىرژاۋىيەگە قارشى كىيىكىنىڭ كۆرەشكە ئىتەردى، ئاينىرۇم ئالغاندا يەشتۇن لىبېرال پارتىيەسىنى تۈزۈگە سەۋى ئىتتى.

بۇرژۇۋاچا لىبېرال ھەرەكەتنى تۈزلىگەن مىقداردا «ئىسكرا» ئانى نەنقىلىنى ھەم غەيىلەۋىنى كۆچەيتتى، لىبېراللار ئۆزلىرىنىڭ «ئاسۋاباز دىنىيە» دىگەن بۇرژۇۋالارنى ھەم ئاينىرۇم سەياسى پىراگراممالارنى بىلەن مەيدانغا چىققاچ (1902 يىل)، «ئىسكرا» ئۆزىنىڭ «بۇرچىنى ئىتت ھەز ئىتىدى ئۇيانغان بۇرژۇۋادا ئاپپازىتسىيە روۋىن قىملىك ئاتۇنى توگىل، بەلىكى ئانىڭ ئاپپازىتسىيەدەگى جاپاماندىلىغى، تەۋەككەلسىزلىگى رىۋەلوتسىيەچە نەنقىلى ئىتۇنى بۇرچ ئىتت ئالدى.

5. «ئىسكرا» رىداكسىيەسىنىڭ ئۆز ئىچىدە پىراگرامما ئاينىرۇملىغىنى نىزاعلارنى غەز توگىل، بەلىكى لىبېرال بۇرژۇۋاغا قاراشدا ئىككى ئاكتىكا لىنىيەسىنى بىلگىلىگەن ئىدى. بۇلارنىڭ بىرىنى بالىشۋىك، ئىككىنچىسى مىنشۋىك ئاكتىكاسىنى ئىدى، بو لىنىيەلەر رىۋەلوتسىيەدە لىبېرال بۇرژۇۋانىڭ «رولنى تۈرلىچە جەيە قويۇغا نىگىزلىگەنلەر ئىدى. ئاكسىلرود 90 نىچى يىللاردا ئوق: «روسىيەنىڭ تارىخى ئۇستىنى ئابساپلوتىزم بىلەن كۆرەشە... بۇرژۇۋا دىماكراتىيەسىنىڭ گىگىمونيەسى غەزىلدە» دىگەن ئىدى. ھەم، ئول «بۇرژۇۋازىيەنى رىۋەلوتسىيەدەن قورقۇماس، ئانى سامادىرژاۋىيە قۇچاغىغا ئاشلاماس ئۇچىن» ئىشچىلەرنى ئىستاپكا بىلەن ئارتىق ماۋىغى كىتودەن ساقلىرىغا قوشىدى.

لىبېراللارغا مۇناسىۋەت تۈرندە نىزاعلار لىنىيىنىڭ «Ганители земства и аннибалы либерализма» دىگەن مەقالەسىدەن سۆڭ، «ئىسكرا» رىداكسىيەسىدە قىزب كىتتى. لىنىيىنىڭ زىمىستۇادا «بۇرژۇۋا دە «ئى» ھەم سەياسى كۆرەشنىڭ ئىركلىنى فاكتىرن كۆرگە مۇمكىن توگىل» دىيۋىنى، شۇلاي ئوق مەقالەنىڭ كىيىكىن رەۋىشە قامچىلاۋ فورماسىداغى «تۈنى پىلچاننى، ئاكسىلرود ھەم مارتى تارافىدىن قارشىلىققا ئۇچىراندۇلار. پىلچاننى مارتى فىكىرىنى قوشىلىپ، لىنىيى مەقالەسىنىڭ «تۈنى يۇمشانۇ كىرەك دىگەن ياقدا بولدى. «يۇمشانۇغىز، كۆگەچىنىكەي، - دىپ يازا پىلچاننى لىنىيىنىگە - لىبېرالىزمنى غەزىر يۇنغا قارشى سىپىرىغا يارامى. بو «زور ھاتا... ھەزىر غۇمۇمەن لىبېرالىنى سۈگەرگە يارامى. بو ئاكتىك ئىش توگىل، ناچار لىبېرالىدان ياخشى لىبېرالى ئاپپىلىتسىيە ياسارغا كىرەك...». ئاكسىلرود لىنىيىنىڭ مەقەلەسىن باسۇغا قارشى كىلەمسەدە، شۇل ئوق ۋاقتىدا «س - دلارنىڭ كۈچى ھەم سىستىمالى رىۋەلوتسىيە ئاكتىتسىيەسى تەئىبىرىدە زىمىستۇانىڭ «كانستىتوتسىيە تۇقىملارنى» جانلى رىۋەلوتسىيە كۈچىدە تەۋرەنلەرگە مۇمكىن» دىدى (لىنىيى ئىسپورنىگى، III، 203، 204، 210 بىتلەر). مىنشۋىكلەرنىڭ 1904 نىچى يىلداغى زىمىسكى كامپانىيەسىنىڭ پلانى كۆز ئالدىدا. شۇلاي بولسادا مىنشۋىزمنىڭ «بوتۇقىملارنى رىداكسىيەنىڭ تىشنى چىعارلىمادۇلار ھەم «ئىسكرا» نىڭ غۇمۇمى رىۋەلوتسىيەچىل «تۈنى بۇرژۇۋادۇلار.

لېنىن تارافىدىن يولباشچىلىق ئېتىلى تۇرغان «ئىسكرا» بورژىوا لېبېراللىزىمى تۈرىدە شۈبھىسىز تۇتۇقۇلغان رەۋىشتە ماركسىزىم بىلەن بىرلىشىپ.

6. «ئىسكرا» كۈرەستىيەدە ھەر كەتتىن بولغان قاراشنى لېنىن مەقالەلەرنى ئاچىق فارمولىراۋات ئېتىلىگەن ئىدى. پراگرامما قويۇلۇشىدا غەپتى روسىيە بورژىۋارىيۇتسىيەسىدە كۈرەستىيەنىڭ رولىغا ئېھتىياز، زور بولۇنۇقتاسىدا، چىچ لېنىن، كۈرەستىيەلەرنىڭ كۈرپاستىقۇيلىق قالدۇقلىرىغا قارشى بولغان ھەر كەتتىن پراالىتارىياتنىڭ ياردەم ئېتىۋى كىرەكلىگەن ئاينىروچائەيتىدى. سارىزمگە ھەم بايىرلارغا قارشى كۈرەش بۇتن كۈرەستىيەنىڭ رېۋەلۇتسىيە ئېنىرگىيەسىدەن فايدالانۇ كىرەكلىكىنى كۈرسەتۈ بىلەن بىرگە لېنىن، بورژىۋاغا قارشى شەھەر پراالىتارىياتنىڭ ئالدىدا نەقلى تۈرەگى ھەم دائىمى ساپوزنىگى تىك ئالۋىدۇجالتىنى، پراالىتارىياتنى ھەم ئالدىنىڭ يارلىنىشىغا بولۇرغا مۇمكىن ئىكەن كۈرسەتتى. مۇندىن، كۈرەستىيە مەسئەلەسىدە «ئىسكرا» ئاكتىپكاسى لېنىيەسىنىڭ ئىككىنچى يالىنى كىلىپ چىقتى: ئالدىغا سىنىقى كۈرەش كۈتۈ، ئالۋى بورژىۋازىيەسى بىلەن كۈرەشۈ ئۈچۈن ئالۋى پراالىتارىياتنى ھەم ئالۋى يارلىنىش، ئۇيۇشتۇرۇ.

7. رېۋەلۇتسىيە ھەر كەتتىن پراالىتارىيات گېگىمونىيەسى بولۇشۇنى ئالغا سۇرۇ بىلەن بىرگە «ئىسكرا» 900 نچى يىللارنىڭ باشلىرىدا كۈرەستىيە ھەر كەتتىن چالغانلۇنى ئارقاسىدا كىلىپ چىققان «ساتسىيالىس - رېۋەلۇتسىيەنىرلار» پارتىيەسى بىلەن ئاياسۇز كۈرەش ئالدى باردى. كۈرەستىيە ھەر كەتتىن يولباشچىلىق قىلدۇرەۋاتىدە بولغان، پراالىتارىياتنىڭ سىنىقى بولۇپ باغىدىن ئاينىرلىغەن ئىنكار ئىتەكەن، ئاننى فورمىسىز بولغان «ھىزىمەت ئىيەلەرنى» بىلگەندە ئىتەرگە توشقان ئەس - ئەزلەر، ئۆزلەرنىڭ پراگراممالارنىدا ماركسىزىمنى رېۋىزىيەنىزىمغا بۇزۇشنى خالەچىلىق ئىدىيەسىنى قالدۇقلىرى بىلەن بىرگە قوشۇشۇلار. ھەم ئىندىۋىدۇئال تېررور ئاكتىپكاسى ئالغا سۇرۇشۇلار. شۇلار ئېتىپ «رېۋەلۇتسىيە چى ئاۋانتىر - رىزمگە» تەگەرەشۇلار.

«ئىسكرا» ئارتۇدۇكىس ماركسىزىمنىڭ رېۋەلۇتسىيەچىل تېئورىيەسىنى ئالغا سۇرۇ بىلەن بىرگە ئەس - ئەزلەر پارتىيەسىنىڭ ۋاقى بورژىۋا خاراكتېرىن، ئۆزلەرنىڭ بورژىۋاچا بولغان رادىكالىزىملار ساتسىيالىزىم ئېتىپ ئاننىترغا مائاشۇلار ئاچىپ سالىدى ھەم ئىندىۋىدۇئال تېررور ئاكتىپكاسىغا قارشى ئاياسۇز كۈرەش ئالدى باردى، چۈنكى بۇ ئاكتىپكا رېۋەلۇتسىيە كۈچلەرن ۋاقلىنىدۇر، ئىشچى ھەم كۈرەستىيەلەرنىڭ ماسسا رەۋىشىدەگى كۈرەشلەرنى جايىسلى تۇرغان ئاكتىپكا.

8. ئۇيۇشتۇرۇ ئوبلاستىدا «ئىسكرا» قۇب، بىرىنچى يەشۇرن، نەقلى. ئۆزەكلەشكەن ھەم پرافىسسىيائال رېۋەلۇتسىيەنىرلاردان تۇرا تۇرغان بۇتن روسىيە س. د. لار بىرلەشتۈرە تۇرغان پارتىيە ئۇيۇشمىسى ئۇزۇ ئىدى.

لەكىن مۇندى بىرلەشمەنى دىكۇرىت چىعارۇ ياكى بىر ئىسىزىد ياكى كەنفرىنىسىيەنىڭ قەدرا ئىتۈۋى بىلەن گەنە بولۇشۇ مۇمكىن تۈگەل ئىدى. ئاننى ئىشلەپ چىعارغا كىرەك ئىدى. مۇندى بىرلەشمە ئۈچۈن بازار، ئىدىيە باغىدىن نەقلى بولغان بىرلەشمە، پارتىيە ئىچىدەگى ئاپپارتونىزىمدان چىكىلەنۇ بولۇرغا ئېشىش ئىدى. تىك ئاپپارتونىزىم ھەم رېفورمىزىمدان نازارلىغان پارتىيەگە پراالىتارىياتنى چىن رېۋەلۇتسىيە يولى بىلەن ئالدىبارا ئالماچاقى. كىرىنىشچە، ئالدىن مۇندى كۈرەشسۇز

بولغان ئاپپارتونىزم ھەم رېفورمىزىمدا چىكلەنمەگەن (ئايىرلماغان) بولەشمە ياكى بولەشكەن ئۇيىشمادا ئالارنىڭ يەشەۋلەرنى زاكونلاشدىرغانغا بولۇپ ئىدى.

«ئىسكرا» دا ھەم «نەرسە ئىشلەرگە» دە لىنىن تارافىدىن كۆرسەتىلگەن ئۇيىش ئىرو پىلانى تۈبەندەكى ھەلەن عىبارەت:

لىنىن بىر ئىچى نەۋبەتدەكى بىرچە ئىتتىپاقىي ھەم ئىسسىق سەياسىي گەۋدە بولۇپ ئۆزى ئالدى. «گەۋدە كالىكتىپى پراپاگاندىس ھەم كالىكتىپى ئاگىتاتىرغا توغرا، ئۇل كالىكتىپى ئارگانىزاتىدا» دىي يازدى، ئۇل بولمىيەننى بىل ئۆتكەن، ماسسۇس «ئاگىتاتىر» جىمەرو بولۇپ بىلەن ئۆزى ئالدى ئۇيىشمالارغا بولۇپلاشچانلىق ئىتتىپاقىدا «ئىسكرا» تىزىمدا تىرەسىدە پارتىيە بولەشكەن ھەم بىر كەن ئۆزەك بولۇپ ئۆتۈرلەن.

بىر بىرەن ئايىرلغان، بىر بىر بىلەن باغلانغان توغرى كەلەر ئۆرنەن، - پارتىيە شۇلار ئىگىزىدە ئۆسەن - لىنىن ھەر شەھەردە بۇتنى ئىشە بولۇپلاشچانلىق ئىتتىپاقى پارتىيە كەمىتېتىلەرنى ئۆزىگە تەقدىم ئىدى. پراپىسىيائال رىۋەلوتسىيەنىلاردا تۇرغان كەمىتېتىلەر تىرەسىدە، لىنىن ئۇيىچا، بىر بىر بىلەن تىرەلەردە تۈبەنەنكى ئۇيىشمالار (يەنە بىكەلەر) ئۆزىگە تىيىش ئىدى. يەشۇن ئۇيىشمالار تىرەسىدە پارتىيە بولۇپلاشچانلىقى ھەم كاتىرولى ئاستىدا ھەر كەت ئىشە تۇرغان كىگىرەك كۈلەمە ئىشچىلەر ئۇيىشمالارنى ئۆزىگە تىيىش ئىدىلەر.

پارتىيە كەمىتېتىلەرنى ئۆزىلەرنى ئۆزەكلىشىۋىتىش ساقلاۋ ھەم ئىشلەرنى ئاچى بولۇپ ئىگىزىدە ئۆزىگە تىيىش ئىدى. دىماكراتىيەنى فېتىشلىشىۋىتىش بىلەن بىرگە ئىسكانومىيىلارغا قارشى لىنىن پالىتسىيە سامادىر ئۇيىشەن ۋاقتىدا كەمىتېتىلەرنى سايلاپ قويۇش مۇمكىن توغرا دىي بىسايلادى، چۈنكى بىسايلاۋ تۈرمە ھەم كاتىرغا كاتىداتلار ھەزىلە دىگەن سۆز بولۇپ ئىدى. لىنىن ئۇيىچا كەمىتېتىلەر پارتىيەنىڭ ئىككى ئىككى رابوتىلەرنى بىلەن جىيىلەرغا، ئىلارغا ھەزىرلىكەرنى ئىككى ياخشى بولغان ئىشچىلەرنى ئىككى كۈپ ساندا كىرگە ھەم ئىلار پارتىيەنىڭ يوعارغى ئۆزىگە تارافىدىن راسلانغا تىيىش ئىدىلەر.

9. لىنىننىڭ ئۇيىش ئىرو تۈرىدىن بولۇپ، ئۆزىنىڭ ئۆزى بىلەن پارتىيەنى - رىۋەلوتسىيەنىڭ گېگىمۇن «رولن تۈرمىشقا ئاشۇرۇش پراپىتىيەنىڭ ئاۋانگاردى بولۇپلاشقا يۈنەلتىلگەن ئىدى، - بىر مە «ئىسكرا» رىداكىسىيەنىڭ ئىچىدە تەمام تانوغا ئۇچىرمايدى. كۈبەندەن ئۆك ئىسالىوتىزم بىلەن كۈرەشە بۇرۇۋازىيە گېگىمۇنىيەنى ياقلاپ كىلگەن ئاكسىلرود شول ئوق ۋاقتىدا پارتىيە ئۇيىشما سىن ئۆزىدە ئۆزەكلىشىۋە قارشى بولۇپ، ئاننىڭ ئۇيىچا لىنىننىڭ ئۇيىش ئىرو پىلانىنىڭ تۈبى «ياكوبىنلار ئىدىيەسى» ئىسە بىلەن، ئۇل ئاننىڭ قارشى چىقى.

«ئىسكرا» نىڭ ئىچىدەكى نىزاعنىڭ نى قەدەر كۈچلۈ بولۇپ كۆرسەتۈرۈپ 1902 نچى يىلدا، پراگرامما تۈرىدىن بۇتنى نىزاعلارنى بىرگەندەن سۆك، ئاكسىلرودنىڭ «ئاستىفاكسىن» كۆرسەتۈرۈپ، پىلچاننى ئاننى «ئاستىفاكسىن» كىرى ئىلارغا دىيەلەپ يازغان ھاتىدا «بۇ ئىشنى لىنىننىڭ كىرۈلۈشى ھەيلى، بىر كىرۈش بىك كۈپ زارار ئىشلەرگە مۇمكىن. لەكىن سىنىڭ چىوۋىڭ بىزنىڭ ئۇچىن مۇندى كۈرەشنىڭ مۇمكىنلىكىگە زەھىپلەنە» دى (پىلچاننى بىلەن ئاكسىلرودنىڭ يازىشولارنى. II توم، 181 بىت). 1900، 1901، 1902 نچى يىللاردا

بولۇرلىقى قالغان ئاينىرلىق 1903 نىچى يىلدا 11 نىچى ئىسىزىددا بولدى. مۇڭا قەدەر ئۇيىشۇرۇ مەسئەلەسىگە گى ئاينىرلىقلاردا «ئىسكورانىڭ» تىشنى چىقارلماڭلار. ئۇيىشۇرۇ مەسئەلەسىگە دە، پراگرامما ھەم ئاكتىكا مەسئەلەسىگە گى كېك «ئىسكوراچىلار» بىر فزونت بولپ چىش ياسادىلار.

10. «ئىسكورانىڭ» ئىشنى ئىككانومىسلا ناراڭدان قاتنى قارشىلىققا ئۇچىرادى. بىو قاي واقتلار كەمىيتىلەردە ئاينىرلىقا قەدەر بارپ چىتكەلەدى. لەكىن نى ئىشەن سۇڭ «ئىسكوراچىلار» كەمىيتىلەرنىڭ زور كوپچىلىگىن ئوز ياقلارىغا ئاودارغا موۋەققى بولدىلار. ئىككانومىسلا نىڭ «ئىسكورانىڭ» ئىشلەرن ئۆزەرگە ئىسىزىد چاقىرو ئىمىتسىيىياتىۋاسن ئۆزلەرتىنە ئالغا مائاشولارنى بارپ چىقمايدى. بىلاستوك شەھەرنى جىيان دىلىگانلار «ئىسكورانىڭ» سۇراۋى بويىچا ئۆزلەرن كەنفىرىنسىيە دىپ ئىعلان ئىتىلەر، ئىسىزىدنى ھەزلەو ئۇچىن ئۇيىشۇرۇ كە. مېتىنى سايلا بىلەن قەنەنەلەندىلەر. بىو كەمىيتى ئۇزاقلامىچا ئارىستىاۋىت ئىتىلدى.

ئىسىزىدنى ھەزلەو ئىشنى ياكى ئۇيىشۇرۇ كەمىيتىنى ئالدى، بىو كەمىيتى «ئىسكورا» يانغاچلار ناراڭدان ھەم ئاننىڭ يولباشچىلىغى ئاستىدا ئۆزلىنى ھەم ئورنىدا ئۇيىشمالارنىڭ كوپچىلىگىن ناراڭدان راسلاندى. ئۇيىشۇرۇ كەمىيتىنىڭ ئىشنى ئوكۇش بىلەن بىتدى. 1903 يىلنىڭ 30 نىچى ئىيولنىڭ بروسسىيىل شەھەرنىڭ ر. س. د. ر. پ. نىڭ 11 نىچى ئىسىزىدنى ئاچلىدى، بىو ئىسىزىدا ئورنىدا 21 كەمىيتى، چىت ئىللەردە گى 5 س. د. ئۇيىشماق قاتناشدى.

11 نىچى ئىسىزىد (30 نىچى ئىيول - 23 ئاۋگوسى ، 1903 يىل).

1. 11 نىچى ئىسىزىدنىڭ تۇب بورتىچى «بوتالچىقلىق، ئارقاقلىق، ئاۋىشلىق، چۇرن» بىتۇرۇ ھەم «ئىسكورا» ناراڭدان ئىشلەنگەن ھەم ئالغا سۇرلگەن پرىنسىپ ھەم ئۇيىشۇرۇ نىڭىزىدە «ھەقىقىي پارتىيەنى ئۇيىشۇرۇ» ئىدى (لېنىن، V، 310 بىت). لەكىن ئىسىزىدنىڭ ساستافى بورتۇرنى بولودان نى براق بولدى. يالتىۋاب تۇرغان ئىككانومىسلا، بونچىلار - ئاپپارتونىسلا ئىسىزىدا بىر نىچە كىشى بار ئىدى: ئاغى دىستەگە ياقىن «ئورتاچا ئاپپارتونىسلا» بار ئىدى، بۇلار فارمال ياقىدان «ئىسكورانىڭ» يولباشچىلىغىن تانغان كىشلەر، لەكىن ئىشە ئار توكە. رەكچىلىكەن ئۆزلىك بىتمەگەن ھەم پرىنسىپىيال نەرسەلەردە ئۇتاقسىزلىق بىلەن ئاينىرلىۋىچىلار («يۈزنى رابوچى» گروپپاسى). ئىسكورا يۈنەلشنىڭ جىگروۋى - بۇتن ئىسكوراچىلار ئاپپارتونىسلاغا قارشى بىردەن چىققاندا - ئىسىزىدا ئالارنىڭ كوپچىلىگىن بىلەن تەمىن ئىتىلگەن ئىدى (51 ئاۋىشنىڭ 33 ى ئالاردا ئىدى): باشىدا ئاكسىيلرود ھەم مارتى بولغان «يۈمشاق» ئىسكوراچىلارنىڭ ئاۋىشولارنى - تىرىيەلەرنى، ئاپپارتونىسلا كۇچىن كوپچىلىك ياساپ، ئىسىزىدنىڭ پرىنسىپىيال لېنىيەسەن ئۆزۈ قورقۇنغۇچى سالىدى. مەنەشونىڭ ئۇچىن ئىسىزىد ئىسكورا پرىنسىپىلەرن تۇرمىشقا ئاشۇرۇ ھەم ئىسكورا يۈنەلشنىڭ جىگروۋى ئۇچىن بىك قاتنى ھەم بوغازغا كىلىپ كۆرەشۈ ئورنى بولغا تېيىش ئىدى.

ريۋەلوتسىيەگە تىسكەرى ئىكەننىڭ خاراكتىرلاغان ئىدى. لىبېرال بورژىۋانىڭ ئاپى-زىتسىيە روھىدا بولۇشۇنغا، ئاڭا بەيە قويمايدىغان رىۋەلوتسىيە پرايىتارىياتىنى ئانڭ تۇتاناقسىزلىقى، سارىزم بىلەن رىۋەلوتسىيە ئاراسىدا ئىكەنلىكىنى (بۇ ئىكەنلىكنىڭ بولمى قالدۇقى مۇمكىن توڭل ئىدى) بىلەن كۆرەشكە چاقىردى. شۇل ئوقىۋاتقاندا ئانڭ بىلەن قايمۇر ئايرىم كىلىنۋىشنىڭ مۇمكىن بولۇشىدىن پويىسىيىيىل باش تارتىمادى.

پاترىس رىۋەلوتسىيەسى ئاكسىلرود ھەم «يۇمشاق ئىسكراچىلارنىڭ» قاراشلارنى كىڭەيتىپ، سوزۇدان غىبارەت ئىدى. بۇ رىۋەلوتسىيە لىبېرال بورژىۋانىڭ كانكرىت ۋەكىللەرنى كۆرسەتمى، ئالارغا غۇمۇمى بەيە بىرمى، بورژىۋانىڭ تۇتاناقسىزلىقى بىلەن كۆرەشكە چاقىردى ھەم ئالارنىڭ غەيبىلەرنى ئاچۇنڭ كىرەكلىكىنى تەكىت ئىدەتتى. لىبېراللار ئۆزلىرىنىڭ پراگراممالارنىدا ئىشچى سىنىفنىڭ مەنپەئەتلىرىنى قاپسا قارشى كىتە تۇرغان نەرسەلەر قويمايدىغان دىگەن خىيال بىلەن، ئۇل «لىبېرالنىڭ سوزىنى ئۇششۇرغا» قوشا، ئىستارژىۋىنىڭ رىۋەلوتسىيەسى رىۋەلوتسىيە ھەرەكەتلىرىدە گىگىمونىيەنى بورژىۋىيەگە بىرۈ لىنىيەسى بىلەن بارا ئىدى. بۇ رىۋەلوتسىيەدەن مېنشىۋىكلەرنىڭ 1905 نچى يىلدىن رىۋەلوتسىيەدەگى ئاكتىۋىلارنى كىلىپ چىغا ئىدى. كىرىئىنچە، لىنىن بىلەن پلىخاننى رىۋەلوتسىيەسى ئالشىۋىكلەر ئاكتىۋىكاسىن ئاچى ھەم دۇرس بىرە ئىدى.

II. 4 نچى ئىسىز ئىشلەرنىڭ ئۆزەگىدە كوستارچىلىقنى بىئىرو ھەم ئۆزەكلىشىگەن پارتىيە تۇزۇمى مەسئەلىسى تۇرا ئىدى. ئىسىزنىڭ باشىدا ئىسكراچىلارنىڭ بىر كەڭ فرونتنى قارشى كوستارچىلىقنى ئاچى ياقلاۋچىلار: بونچىلار، ئىكانومىسار تۇردىلار. بونچىلار ئۆزەكلىشىگەن پارتىيەگە قارشى چىقىدىلار، پارتىيەنى ئىشچى سىنىفنىڭ ئايرىم مىللى ئۆزەكلىرىنىڭ فېدېراتسىيەسىدە ئۆزلىرىنى سۇرادىلار ھەم ئۆزلىرىدە يەنە پرايىتارىياتنىڭ ۋەكىلى بولۇدا ماناپولىيە ھۇقۇقى ئالاب ئىتلىلەر. ئىسىز بونچىلارنىڭ بۇ ئالابلارنى كىرى قاقىتى. شۇلاي، ئىسكراچىلار بونچىلار ھەم ئىكانومىسار بىلەن بىرۈك ياساپ ئالغان «سازنىڭ» توڭرەكچىلىكىنى، ئۆزلىرىنىڭ ئۆيىشمالارنىڭ ئۆزى كىلى، مۇستەقىل بولۇش، ئالارنىڭ پارتىيەدە ئايرىم بولۇش ياقلاغا ماناشۇلاردا كىرى قاقىتى. لىكىن ئىسىزنىڭ قىزۇ ئىشى ۋاقىتدا كوستارچىلىقنى بىئىرونى، ئۆيىشۈ باغىدىن نەتنو مەسئەلىسىدە - پارتىيەنىڭ لىنىن تارافىدىن ئىشلەنگەن ئوستافى شۇڭا ھەمەت ئىتەرگە تىيىش ئىدى - ئىسكراچىلار ئايرىلدىلار.

ئۆيىشۈ مەسئەلىسىدە بولغان بۇ ئايرىلۇ بۇلايىغا كىلىپ چىققان نەرسە توڭل ئىدى. ئىس ئوستافىنىڭ ئايرىم پاراگىرنى تىگىلەي ياكى باشقاچا فارمولىرۈفكەدە توڭل ئىدى. ئىس مەنە نەرسەدە ئىدى: پارتىيەنىڭ ئىمتىلىگىنى، ئايرىتۈنىس، ئۆلۈش مارتى - ئاكسىلرود چىقىش بىلەن پرايىتارىيات بولغان ئۆزەكلىشىگە قارشى كىلۈدە ئىدى، ئەلنىن ئوستافى ئىسە باشىدىن ئايغىنلىقىدە ئۆزەكلىشى بىلەن سوغارلىغان ئىدى.

«ھەر بىر ئىستاكچى، ھەر بىر دىمانستراتسىيەچى ئۆزى ساتسىيىل-دىماكرات دىپ ئاتى ئالراق» (مارتنى) رەۋىدە پارتىيە ئۆيىشمالىنىڭ رامكاسى كىڭەيتۈنى سۇراۋالارنى، پارتىيەگە ھەر بىر تىلەگەن كىشى كىرە ئالسىن: ھەم «پرايس»، ھەم «گىمىنارىس» (ئاكسىلرود) دىمولەرنى بىلەن مېنشىۋىكلەر، بىر ياقىدىن، پارتىيەنى

سىنىقى ئىچىدە ئۆتەنلەر، ئىككىنچىدە، ۋاقى بوزۇۋا، بوزۇۋا ئىلمىمىنلارنى پارتىيەگە كىچىك ئىشك ئاچىدۇلار ھەم، مۇنڭ بىلەن رېۋەلوتسىيەدە پراكتىك پارتىيە كىچىكىمۇنىيەسىن، تۆتۈن قالدۇق ھەم پراكتىك پارتىيەنىڭ كۆرەشنى بىلەن مائىۋىر يولباشچىلىق ئىتتىپاقى پارتىيەنى تەمام سەلەتسىز ئىتتىپاقى.

گېمنازىس، پرافىسورلارنى پارتىيەگە كۆتۈرۈش سۈپەتدە تۇراسى يوق، لېنىن، كىرئىسچە، كىرەگىچە ئاڭلىق بولماغان ئىشچىلەرگە پارتىيەگە كۆتۈرۈش چىكىلەن يەنىدا بولدى. ئۇل س. د. پارتىيەسىن ئىككىنچە ئىشچى سىنىقى بىلەن ئۇ باغلانغان پرافىسسىيالى رېۋەلوتسىيەنىمۇلار ئۇششاسى، ھەم، ئۇل ئۇششاسى ئۆزىنىڭ يولباشچىلىقى ئاستىدا ئۇ كۆرە تۇرغان پارتىيەسىز ئىشچىلەرنىڭ كىچىك ئۇششالارنى بىلەن چۈرنالغان دىپ بىلگىلەندى.

ئوستافنىڭ 1-نچى پاراگرافىدا ئاچىدۇنۇسسىلارنىڭ بارئىسىدا ئاۋىشلارنى كىلەچەككە مېنىشۋىك بولماق كىشەلەرگە بىردىنلەر، تىك شۇنلۇقدا ئىشچىلارنىڭ فارمولىروفكەسى ئىسسىز تارافىدا قوبۇل ئىتتى. (ئىسكىراچى دىلگىنلار جىيىلىشىدا لېنىن فارمولىروفكەسى غايەت زور كۆپچىلىك ئالغان ئىدى).

5. بو ئوستافنى قوبۇل ئىتتىكەندە، سۇڭ ئىسسىز پارتىيەنىڭ ئۆزەك ئۆچۈرۈش دىنىيەلەرنى سايلارغا كىرىدى. پارتىيە ساۋىتى ورنالغان بولۇپ چىقىدى. ئۇنى ئىككىنچى ئۆچۈرۈش بىلەن بەيلەرگە، ئورنى كىلىدى. پارتىيەنىڭ ئۆزەك ئۆچۈرۈش دىنىيەلەرنى سايلانغاندا بۇتنى مەسئەلەلەر ئالارنىڭ ساستافى پارتىيە كۆستۈرۈشلىرى ھەم رېفورمىزىم بىلەن ئالدا ئاپاۋىز كۆرەشۈشنى تەمىن ئىتەرلىك بولۇدا ئىدى.

پارتىيە رېۋىمى شارنلارنىڭ كۆرەشنىڭ قاتارلىق بولۇشى پارتىيەنىڭ يولباشچى ئۇششالارنىڭ ئىستروكتور مەسئەلەسىن چىتىلەندى. ئىسسىزدا قەدەر ئۇل لېنىن تارافىدا ئىشلىتىلگەن پلان بويىچە II نچى ئىسسىز: روسىيەدە كىيىن ئىشلەرنىڭ پراكتىك يولباشچىسى ئۆزەك كەمىتت، چىت ئىلە چە تۇرغان ھەم پارتىيەنىڭ ئىدىيە يولباشچىسى - ئۆزەك، ئورگىنى ھەم، بو ئىككى، ئورگىنىڭ ئىشلەرنى كاردىنېر ئاۋىت ئىتتىچى پارتىيەنىڭ سەۋىتىن سايلارغا تېشى ئىدى.

لېنىن ھەم بالىشۋىكلەر ئۆزەك كەمىتتەكە فەقەت ئىسكىراچىلارنى ئىشچىلارغا تەقدىم ئىتتىلەر ھەم بۇلار كۆپىنچە ئىشچىلارنىڭ ئىسكىراچىلاردان بولۇشى شارىت ئىتتىلەر، ئۇ پارتىيەنىڭ ئۆزەك ئورگىنى ئىككىنچى ئالدى ئورنىدا ئىسكىرا «ئىسكىرا» رېداكسىيەسىنىڭ ئۇچىلىق: لېنىن، مارتى ھەم پىلىغانغىنى تەقدىم ئىتتىلەر، چۈنكى ئالتۇننىڭ ئىشكە سەلەتسىزلىكى ئىسسىزدا قەدەر ئۇل ئاچىلغان ئىدى.

مارتى كىرئىسچە، ئۆزەك كەمىتتىن ساستافى «يۇمشاق»، ئىسكىراچىلار ھەم سازنىڭ بولۇشى كۆپچىلىكىنى تەمىن ئىتەرلىك بولغان تەقدىم ياسادى. مۇندى تەقدىم ئارقاسىدا، «ئۆزەك كەمىتتىن» يولى بۇرالمى، بولۇندا شىك يوق ئىدى. ئىسكىراچىلار جىيىلىشىدا لېنىن تەقدىمى چىكىدى. بو ۋاقىت مارتى ئىسكىرا ئۇششاسى ئىچىدە ئاۋىرلۇ ياساۋىلۇنى كىرىدى ھەم نىزاعلارنى ئىسسىزدا چىقاردى. ئۆزەك، ئورگىنى ساستافى مەسئەلەسىدە مېنىشۋىكلەر ئالتۇندا غىبارەت بولغان ئىسكىرا ساستافى راسلاۋنى سۇۋادىلار.

مارتچىلار بونچىلار ھەم ئىمكانىيەتلەرنىڭ ياردەمى ئارقاسىدا ئۆزەك كەمىتت ھەم ئۆزەك، ئورگىن تۈرۈن ئىسسىزدا ئۆزلەرنىڭ تەقدىملەرنى ئۆنچەك دىپ

ھىسابلاڭلار. سايلالار ئالدىدىن «بوندنىڭ پارتىيەدە گىنى، ئورنى» مەسىئەلەسىدە ئىسسىزد بوندچىلارنىڭ فېدېراتسىيە تورىداغى تەقدىملەرنى كىرى قاققان ئىدى. شۇنىڭدىن بوندچىلار ئىسسىزدنى تاشلاغانلار ئىدى، ئالار ئارتىدىن «روس س - د لارنىڭ چېت ئىل سايلوزى» ۋە كېلەرنى - مارتىنى ھەم ئەكىمى دە ئىسسىزدنى تاشلاپ چىڭلار. مارتىچىلار ئىسسىزد ئازچىلىقىدا قالدىلار. ئۆزەك كەمىتت ھەم ئۆزەك ئۆرگەن تورىدا ئىسسىزد ئىسكىراچىلارنىڭ كۈچىنىڭ تەقدىمىن قابول ئىدى. ۋە ۋاقت مارتى ئايرىلغا كىندى ھەم ئىسسىزدنىڭ قەرزىدا بولمىدىغان، ئۆزەك ئۆرگەن ئىشلەيدىن باش تارتىدى.

II نىچى ئىسسىزدان سۆڭ بېلىش ئىشلىرى ھەم مېنىش ئىشلىرى

1. II نىچى ئىسسىزدان بېلىش ئىشلىرى بىلەن مېنىش ئىشلىرى ئاراسىدا ئايرىلۇ ماركىسىلار بىلەن رېفورمىسار ئاراسىدا ئىسسىزد قەدەر بولغان كۆرەشنىڭ دەۋامى بولىدى. بېلىش ئىشلىرى رېۋولۇتسىيەچى ماركىسىزمنىڭ پىراگرامما، تاكتىكا ھەم ئۇيۇش ئورۇنلىرىنى ياقلاۋ ئۇستىدە ئىسكى «ئىسكىرانىڭ» تىراتسىيەسى دەۋام ئىتىدى. مېنىش ئىشلىرى ئايرىلۇ ئىشلىرى سىزلىنىدا، ئىككىنچى ھەم بوندچىلارنىڭ قۇچىغا تەگەرەنلەر، ھالبۇكى ئۆزلىرى ئىسسىزدنىڭ باشىدا ئالار بىلەن كۆرەش ئالپ بارغانلار ئىدى. «ئىككىنچى ئىسسىزد بېلىش ئىشلىرى بىلەن ئالار ئاراسىدا ھېچ بىر تۈرنى پىرىنسىپىل ئايرىلۇ يوق» دېيىمىش ئىشلىرى ئىسسىزدان سۆڭ نى قەدەر چىقىرىش ھەم «لىنىن ياعىداغىلارنىڭ بىزگە قاراشى تۈپىدە، ئاڭلاشماۋا نىگىزلىگەن» دېمەسلىرى (ئاكسىلرود، ئىسكىرانىڭ 68 نومۇرى) - مۇندا ساتسىيىل دېماكراتىيەدە ئىككى ئىش - رېۋولۇتسىيەچى ھەم ئايرىلۇنىس - ئاغىنى بەرلىشىۋىدە شۇنچە يوق ئىدى. بۇلارنىڭ ئۇيۇش ئورۇنلىرى، تاكتىكا ھەم بىر دەرەجەدە پىراگرامما تورىدا قاراشلىرى باشقا ئىدى.

II نىچى ئىسسىزد ھەم ئاندىن سۆڭ بېلىش ئىشلىرى بىلەن مېنىش ئىشلىرى ئاراسىدا بىر نىچى پىلانغا ئۇيۇش ئورنىدا ئايرىلۇ ئالغا كېلىپ چىقتى. ئۇل ۋاقىتدا ئوق بولغان پىراگرامما ھەم تاكتىكا تورىدا ئايرىلۇلار بىر قەدەر سۆڭلۈق - 1904 نىچى بىلەن ئازاغىدا تابا ئاچىلدىلار.

2. ئىسسىزدان سۆڭ بېلىش ئىشلىرى ئۆزلىرىنىڭ ئايرىلۇ ئىش دەۋام ئىتىدىلەر: ئالار پارتىيەنىڭ ئۆزەك كەمىتىنى ھەم ئۆزەك ئۆرگەنلىرىنى بىكوت بىلدۈرلەر. بىر ئوق ۋاقىتدا ئالار ئاراسىدا ئورۇنلارداغى كەمىتىلەرنى قولغا ئالۇ ئۇچىن روسىيەگە بىر نىچە كىشى جىبەرلىدى.

بېلىش ئىشلىرى، كىرىنىچە، ئايرىلۇنى بولمىس ئۇچىن بۇتنى چارالارنى كۆرۈلەر، ھەتتا «رېداكسىيەنىڭ ئىككى دورى چىلىن كاپىتېراۋايت ئىتوگە» كۆندۈلەر، لېكىن سەۋىتدە كۈچىنىڭ بېلىش ئىشلىرى ياعىدا بولۇنى شارىتىتىلەر. مېنىش ئىشلىرى ئاراسىدا بىر تەقدىم كىرى قاعلىدى، مۇنىڭ ئارتىدىن ئالار چېت ئىللەردە گىنى س - د. لار لىگاسىدا تايانپ ئۆزەك كەمىتىگە قارشى كۆرەش باشلادىلار. لىگا ئۆزىنىڭ 1903 نىچى بىلەن 26 - 31 نىچى ئۆكتەبىردە بولغان ئىسسىزدان ئۆزەك كەمىتىگە بولمىدىغان باش تارتىدى ھەم ئۆزەك كەمىتى ۋە كىلى لىگانى ئارانغان دېيىلغان ئىشلىرىگە مەجبۇر بولدى.

لەكەين لىگا ئىسىزدىنڭ قەرائى، - چىت ئىلدە گى ئىقتىلىگىت ساتسىيال - دىماكراتلارنىڭ كۈبچىلىگى، بو قەرار ياعندا بولدىلار - پلىخانقا نىق تەئىسبو ئىتىدى، مۇندان سۆڭ، ئول مىنشىۋىكلەرگە ئوستوپكەگە بارىغا قەرار ئىتىدى. لىنىن ئۆزىنىڭ رىداكسىيەدەن كىتوون بىلەردى (1903، 1 يىل، 1 نچى نۆبەت) - پلىخاننى ئۆزى گىنە ئۆزەك، ئورگىن رىداكسىيەسىگە دورت مىنشىۋىكىنى كاپىتېراۋات ئىتىدى (1903، 1 يىل، 26 نۆبەت). «پىچىراق چىت ئىل ئىسكىلو كاسى، مەنەرسە، ئورس رابوتنىكلارنىڭ كۈبچىلىگىن باسدى» دىب يازدى لىنىن (لىنىن ئىسپورنىگى VII، 225 بىت). ئۆزەك، ئورگىن مىنشىۋىكلەر قولغا كۈچىدى. لىنىن ھەم بالشىۋىكلەر «ئۆزلەرنىڭ كىچىككە ئارتىلىرىيەلەرن ئالب كرىپوسىنى تاشلايدىلار، كرىپوسنىڭ كامىفانتى دۇشمانغا قايقلالارنى ئاچىدى»، ھەم ئىككىنچى فرونتقا - ئۆزەك كەمىتەتكە كىتىدۇلەر.

مىنشىۋىكلەر ئۇزاقلامى كىلىشو پازىتسىيەسى، تۆتۈب ئۆزەك كەمىتەتنى دە ئۆزلەرنىڭ تەئىسپىرنە بويسىندىدىلار. بو واقتا ئۆزەك كەمىتەت چاينى بولغان بىر نىچە بالشىۋىك ئارىستاۋات ئىتىلگەن ئىدى. ئالارنىڭ بىرسى (زىمىلەچكەننى) ھىچ بىر سەبەبىز ئۆزەك كەمىتەتدەن كىتكەن دىب ئىعلان ئىتىدۇلەر. بىر ئازدان ئۆزەك كەمىتەتكە بىر نىچە «پرىمىرىنسىنى»، سۇگرا ئىچى مىنشىۋىكلەرنى كاپىتېراۋات ئىتىدۇلەر.

ھالبوكى روسىيەدە گى كەمىتەتلەرنىڭ عايەت زور كۈبچىلىگى (20) ئۆزلەرنىڭ رىزەلوتسىيەلەرنە بالشىۋىكلەر بىلەن سالىدار ئىكەنلىكلەرن كۆرسەتتىلەر. مىنشىۋىكلەر ياعندا بىش كىنە كەمىتەت بىولىدى. بالشىۋىكلەر ئورنىدىن پارىيە ئورگىنلارغا تايانپ پارىيەنىڭ III نچى ئىسىزدى توردى ئاگىتاتسىيە باشلايدىلار. ئۆزەكنى ئۆز قوللارغا ئالەكەرگەن مىنشىۋىكلەر (پارىيەنىڭ سەۋىتى ھەم ئۆزەك، ئورگىن) ئىسىزدى جىيو توردى ئۆزلەرنى باش تارتوغا توگىل، بەلكى ئاگىتاتسىيەسى ئۈچىن لىنىيىگە ئۆزەك كەمىتەتدە پارىتسانىيە ئوتكەردۇلەر. III نچى ئىسىزدە ھەزىلەك ھەم ئانڭ ئۈچىن كۆرەش بۇتىلەين بىلەن بالشىۋىكلەر جىلكەسىنە ياتىدى. 1904 نچى، يىلنىڭ ئاۋگوسىندا زەنىيە شەھەرنە 22 «تۇيردا كامىنى» نڭ جىمىلىشى بولا، بۇلار پارىيەنىڭ نەوبەتدە گى جىمىلىشىن چاقىرو توردى پارىيەگە دىكلاراتسىيە بىلەن مۇراجىعەت ئىتەلەر. بىر نىچە، ئورس كەمىنى بىلەن كىلىشىب «تۇيردا كامىنىلار» كۈبچىلىك كەمىتەتلەرنىڭ بىوراسىن تۇزىلەر. بو بىورا III نچى ئىسىزدى ئۇيشىرو رولىدە ئىش ئىتە. 1904 نچى، يىلنىڭ نۆبەرىدە بىورا تارافىدىن ئورسلارنىڭ بىر نىچە ئىبەن ئاستى كەنفىرىفىسىيەسى راسلانا، تۇن، كۇنىيا ھەم كافىكا كەنفىرىفىسىيەلەرنى. 1905 نچى، يىلنىڭ عىنوارىدا بالشىۋىكلەر گەزىتى «ۋىرود» چا باشلى.

1905 نچى، يىلنىڭ يازىدا بالشىۋىكلەرنىڭ تىرشوۋى ئارقاسىدا III نچى ئىسىزدى چاقىرىلدى.

3. ياكا ئىسكىراچىلارنىڭ، ئۇيشىرو قاراشلارنى ئىكەنومىسلارنىڭ خۇامىتىزمن كىچىكەتودەن عىبارەت بولدى. ئالارنىڭ بورژوا تەئىسپىن ئىشچى سىفىنغا ئوتكەردە گى روللەرنى بارىدىن ئلك پارىيەنىڭ ئۆزەكلەشۈش، ئانڭ ئۇيىشو ياعىدىن نەوۋىئا، ئاننى ئاپپارتونىسلاردىن تازارتوغا قارشى كۆرەشو

بولدى. بو كۆرەش نەنتو ئىك كىرەك ۋاقتدا - 1905 نىچى يىل رىۋەلوتسىيەسى ئالدىن بولدى.

ياڭا «ئىسكرا» داعى ئاكسىلوردىڭ مەقالەلىرى ھەم ل. تروتسكىنىڭ «بىزنىڭ سەياسى بورچلارنىڭ»... دىگەن بىر اشوراسى، پارتىيە، ئاننىڭ بورچلارنى، ئارگا- ئىزاتسىيە پرىنسىپلارنى تۈرۈندا مېنىشىۋىزىمىڭ، تولى، تەھام بولغان تەلىمان بىرەلەر. رىۋەلوتسىيە ئۈست كىلگەن بىر ۋاقتدا بالشىۋىكلەر پارتىيە ئۇشماشىن نەنتو ئىك مۇھىم ئۇش دىب خىسابلاغاندا، - مېنىشىۋىكلەر پارتىيەنىڭ، ئۇششۇرو مەستەلەستە غايەت ئۇشەن قارادىلار. تروتسكىنىڭ فارمولىروفكەسىنى بۇلاى: «بۇتن، بورچ سەياسى تاكتىكا ئوبلاستىدا يانا، بىز... ئاينۇم، ئۇششۇرو بورچلارنى ئالغا قويۇمىز ھەم بىز ئالارنىڭ ئىك كىچىك ئىلى تۈرەنلارنى سەياسى كۆرەش پىروتسىستىدا خەل ئىتەلە دىب، ئۇيلىمىز. ئۇششۇرو مەستەلەستە، بو مەندە بىز چىندان دا ئاپپار تونىسلار («بىزنىڭ سەياسى بورچلار»).

مېنىشىۋىكلەر قاراشىنچا پارتىيە پىرالىتارىياتنىڭ ئاپپار تونىسى ھەم رىفورمىسلارنىڭ بۇتن ئاۋشۇلارنى كىسە تۇرغان ئۈزەكلەشكەن ئۇشماشى بولماسقا، تە، ئۇل «پارتىيە، ئۇيىنىڭ بۇتن ئاغلارنى ھەم تۇسلەرنىڭ بارىندان» غىبارەت بولغا تىيىش (تروتسكى). پارتىيە تۈزۈلۈشە لىنىيىچە بولغان سىنترالىزمنى ياڭا «ئىسكرا» بۇتەلەى ئىنكار ئىندى، ئۇل لىنىي پارتىيەدە «ئاسادى ھال» قويا ھەم پىرالىتارىيات دىكتاتوراسىنى توگل، بەلكى پىرالىتارىيات ئۇستەن دىكتاتورا خەزىلى، دىدى. «سىنترالىزم ئىلىيەسى غۇمۇمەن غەجەب خەيرچى، ئۇى» دىب ئەكەتۇب ئالدى تروتسكى. سۇگرا مېنىشىۋىكلەر، بىرنچى نەۋبەتە ئاكسىلورد پارتىيە ئۇشچى سىنقىندىن «ئۇيەرەنگە»، «ئاننىڭ مۇستەقىل بولغان سىنقى ئۇشمالارنىڭ كىكەيوۈتەنە بولشاق ئىتەرگە» تىيىش، تە ئۇشچى سىنقىغا يولباشچىلىق ئىتەمەسكە دىگەن، ئۇيىنى ئالغا سۇردىلەر. مۇگرا سەبەب ئىتەب ئالار پارتىيە ئۇشماشىندا كۈبچىلنىڭ ئىنتىلىگىنى ئىكەن كۈرسەتدىلەر.

4. ياڭا «ئىسكرا» سەياسى قاراشلارنى بارىندان ئىك كۈستىيەن رىۋەلوتسىيە خەرەكەتە ئىلتىقات ئىتەمۇدەن غىبارەت بولدى، «ئىسكرا» كۈستىيەن رىۋەلوتسىيەسى تۈرۈندا بىر مەقالەدە يازمادى دىيەرگە بولا. سۇگرا لىبىرال بورژۇۋاننىڭ، ئاينۇم ئالغاندا زىمىستۇا خەرەكەتە كىرەگەندەن ئارتق بەيە قويۇ نۇزا. ياڭا «ئىسكرا» روسىيە بورژۇۋا دىماكراتىيەسىنىڭ... رىۋەلوتسىيەچى سەياسى پارتىيە بولب چەش ياساۋ ۋاقتى يراق توگل، دىدى، تە مارتى ئاغىدا، ئۇزەتۇب جىبەردى، ئۇل: «روسىيەنىڭ ئۇسونارىچى بىرنچى پلانغا ھەم رىۋەلوتسىيە خەرەكەتنىڭ بىرنچى سافىغا... زىمىستۇانى قويىدى» دىدى. مۇندان رىۋەلوتسىيەدە پىرالىتارىيات گىگىمۇنىيەسىن ئىنكار ئىتە ھەم بورژۇۋا كىگىمۇنىيەسىن تسانو كىلپ چقىدى.

بو قاراشلاردان مانتىق بونچا 1904 نىچى يىلنىڭ كۆزىندە ياڭا «ئىسكرا» تارافىدىن ئۇرۇنداعى بۇتن ئۇشمالارغا تەقدىم ئىتەلگەن «زىمىستۇا كامپانىيەسى پلانى» كىلپ چەا. مېنىشىۋىك «ئىسكرا» پارتىيە ئۇشمالارنى ئۇشچىلەردەن زىمىستۇا كىشلەرنىڭ دىلىگانلار ھەم دىمانستراتسىيەلەر، ئۇششۇرونى تەقدىم ئىتەدى. مۇنى «زىمىستۇا كىشلەرنىڭ كۈبىرەك باترچىلىق ئۇيانو ھەم سانسىيال دىماكرات يولباشچىلىقنى ئاستىدا بولغان پىرالىتارىياتنىڭ كۈتەرب چققان

تالابلارغا ئالارنىڭ قوشىلغۇغا تابا قوزغالوون، قوشىلغۇ ھېسەن ئوياتو ئۈچۈن ئىشلەدى. شۇلاي ئېتىب ياڭا «ئىسكرا» پىلانچا، پىلانىيەت ئۆزىنىڭ تەكلىپىگەن بۇرژۇئازىيە تەكلىپىگەن كۆيەلگەن ھەم ئۆزىنىڭ ئىستىقى، يولۇن ئۆتكۈزۈپ بەرگەن تارتقان، بۇرژۇ ئاراسىدا ئاڭىياتىيە ياساۋ، دىكلاراتسىيە ئوقۇ بىلەن چىكىلەنگەن ھەم مۇنىڭ ئارقىسىدا بۇرژۇئا سوللاش، رېۋولۇتسىيەچىلەرگە تەكلىپ ئالۇپ بارىدىغان ئۇمىدلىگەن بولۇپ.

مۇنداق بىز مېنىشۋىكىلەر تەكلىپىگە ھەم ئۇيغۇن تۇرۇپ قاراشلارنىڭ ئىسكى «ئىسكرا» نىڭ II نچى ئىسىمىزدا، شۇڭ پارتىيە لىنىيەسى، بولۇپ قالغان قاراشلىرى بۇنىلەي ھىيئەت ئىكەن كۆرۈپ. ياڭا ئىسكىراچىلار ئۆزلىرىنى ئۆك «ئىسكى» «ئىسكىرا» بىلەن ياڭا ئاراسىدا چىرا ئالماشۇق تىرەن چىقىرىپ (تەرتىپىكى) بار دىدىلەر. بالىشۋىكىلەر، كىرۇسنىچە، ئىسكى «ئىسكرا» ئىش دەۋام ئېتىرىدىلەر. «ئىكەنومىزم» تۇس «مېنىشۋىكىلەرگە» ئۆزگەرتىپ: ئىسكى «ئىسكرا» نىڭ رېۋولۇتسىيە تەكلىپىگەن بولۇپ، يولۇن ئالماشۇق بولۇپ (لىنىن، XIII، 124 بېت).

بۇرژۇئاچى دىماكراتىيە رېۋولۇتسىيەسىدە ساتسىيەل - دىماكراتلارنىڭ ئۆيىگە تەكلىپىگەن.

1. III نچى ئىسىمىز رېۋولۇتسىيە باشلانۇ شىرلارنى ئىچىدە چىقىلىپ، رېۋولۇتسىيە روسىيە ساتسىيەل - دىماكراتىيەسى ئىچىدە گى ئۆيىگە ئالدىغا ئىستراتىيەگە ھەم تەكلىپىگەن نىگىز مەسئەلەلەرنى بۇتەن كۆلەملەرنى بىلەن قويدى ھەم، بۇ ئۆيىگە ئالدىغا ھەر قايسىسى، بۇ مەسئەلەلەرگە ئۆزلىرىنىڭ ئايىرۇم بۇرۇ بىلەن بۇنىلەي كىلىشە ئالدى تۇرغان (بۇ بۇرۇنغا قارىشى بولغان) جاۋابلار بىرە ئالا ھەم بىرەرگە تېپىش ئىدىلەر. مېنىشۋىكىلەر كەڭىرلەپ رېۋولۇتسىيەسى ھەم بالىشۋىكىلەر، يولۇن ئالغان III نچى ئىسىمىز بالىشۋىزم بىلەن مېنىشۋىزم ئاراسىداغى نىزاغىلار - ئايىرۇملارنىڭ يەكۈن كۆرسەتتىلەر.

رېۋولۇتسىيەنىڭ خاراكتېرى ھەم ئانى قوزغاتقۇچى كۈچلەرنى ئاڭلاۋدا 1907-1905 يىللاردا بالىشۋىكىلەر بىلەن مېنىشۋىكىلەر ئاراسىدا بولغان تىيۋىيە نىزاغىلارنى نىگىز بولدىلار. بالىشۋىكىلەردە، مېنىشۋىكىلەردە روسىيەدە گى بۇرۇنچى رېۋولۇتسىيەنى بۇرژۇئا رېۋولۇتسىيەسى ئېتىپ تاندىلار. لەكىن بۇلارنىڭ ئۆيىگەن دە، بۇ سۆزلەرگە بۇ بۇرۇنغا بۇنىلەي باشقا بولغان مەنىنى بىرىدىلەر، مېنىشۋىكىلەر بۇرژۇئا رېۋولۇتسىيەسىنى غۇمۇمى، ئابستراكت، شابلونلىق بۇرۇنغا ئاڭلاۋ بىلەن قەنەتلىدىلەر، XX نچى يۇردە گى روسىيەدە گى بۇرژۇئا رېۋولۇتسىيەسىنى كۈتەتەش ياۋروپادا XVIII نچى يۇر ئاھىرىدا ھەم XIX يۇر باشىدا بولغان بۇرژۇئا رېۋولۇتسىيەلەرنى ئۇسۇلى ئۆك ئېتىپ كۆردىلەر.

روسىيە رېۋولۇتسىيەسىنىڭ ئاڭلىرىنى خاراكتېردا، بۇلۇن ئاڭلاۋ، بۇ رېۋولۇتسىيەنىڭ ئۆزىگە (مەسئەلەنى چىشۇچى) كۈچلەرنى بولغان كۆرسەتتىلەرنى ھېسابىدا تۇشۇرۇپ قالدىرۇ ئارقىسىدا مېنىشۋىكىلەر رېۋولۇتسىيەدە پىلانىيەتنىڭ گىگىمۇن بولۇشۇغا ئىشەنچى ھەم، ئۇل رېۋولۇتسىيەدە بۇرژۇئازىيەنى گىگىمۇن

ئىتېب ئېلان ئىتوگە، رېۋەلوتسىيەنىڭ كۈلەن لىبىيال بورژووا قوزغىلىشى دەرە - جەسىنە تۇشۇرۇپ بارىپ چىقىدۇ.

بالىشۋىكىلەر ئىسە باشلانغان رېۋەلوتسىيەنىڭ بۇتنى ئاينۇملارنى ئىسە تۇتۇپ ئاگرار ئىسە - كۈرەستىيەن مەسىلىسىنى چىشۇننى، ئۇلار رېۋەلوتسىيەنىڭ تۇتۇپ مەخسەسى ئىتېب ئىسە بىلەدۇلار. رېۋەلوتسىيەنىڭ جىگۋون ئالار پاتشا خۇكۈمەتنى تۇشۇرۇدەگە ئوگىل، بەلكى جىرنى ئالپاوتلىق ئىگىزىدە بىلەننى، تولى رەۋىدە بىنرودە كوردۇلار. ئەلبەتتە، مۇندى رېۋەلوتسىيەنىڭ باشىدا ئۇزۇن بورژوواغا قارشى بولغان سىنىفى كۈرەش كىگەيتو ئۇچىن پاتشانى ھەم ئالپاوتلارنى بەرب تۇشۇرۇ بىلەن قۇستىغان پىراتارىيات قىنا تۇرا ئالائىدى.

روسىيەدەگى بورژووا رېۋەلوتسىيەسى - پىراتارىيات يولباشچىلىقىنى ئاستىنغان كۈرەستىيەن رېۋەلوتسىيەسى بولغا تېشى ئىدى. لىبىيال - مانارچىلىق ئۇمۇنلارنىڭ ئۇزۇن ئالماغان بورژووازىيە، ئىككى رېۋەلوتسىيەچى سىنىفى - پىراتارىيات ھەم كۈرەستىيەنلەر بولغان چاغىدا، مۇندى رېۋەلوتسىيە - دەن ئەلبەتتە چىتەكە كىتەرگە تېشى. مېنشىۋىكىلەر پىراتارىياتنى ئەنە شول لىبىيال - مانارچىسى بورژووا ئارتىدىن باروغا ئۇندەدۇلار. ئەينى بالىشۋىكىلەر كۈرەستىيەنلەر باشلىق بولۇپ پاتشا ھەم ئالپاوتلارنى قىر - سىنۇر تاشلاۋا ئۇندەدۇلار.

2 - بورژوۋاچى - دىماكراتىيە رېۋەلوتسىيەسىنىڭ خاراكتېرى ھەم ئانى خەركەنلەندۈرۈچى كۈچلەرنى بۇلاي تۇرلى تۇسە ئاڭلاۋ ئارقىسىدا رېۋەلوتسىيە نەتىجەسىدە توۋاچاقى ۋلاسىڭ (واقىلى رېۋەلوتسىيەچى خۇكۈمەتنىڭ) خاراكتېرى ئاڭلاۋدادا، بو ئىككى ئامىدا تۇرلىك بولىدى. مېنشىۋىكىلەر بۇلاي دىي ئەيتەلەر ئىدى: ئەگەر رېۋەلوتسىيە باشىدا بورژووازىيە تۇرسا، ئانڭ نەتىجەسىدە توغان ۋلاسىدا بورژووازىيە قولدا بولماق. مۇندى ۋلاسىقا قاراتا پىراتارىيات تىك قارشى پازىتسىيەگە تۇتار ھەم شول ئارقادا، ئۇل بوۋلاسىنى رېۋەلوتسىيەچى ئادىملارغا باروغا مەجبۇر ئىتەر. بالىشۋىكىلەر ئىسە لىتىن بىلەن بىرلىكە: ئەگەر رېۋەلوتسىيە پىراتارىيات يولباشچىلىقىنى ئاستىغان كۈرەستىيەن رېۋەلوتسىيەسى بولسا، ئانڭ نەتىجەسىدە كىلىپ چىققان ۋلاسىدا «پىراتارىيات ھەم كۈرەستىيەنلەرنىڭ رېۋەلوتسىيەچى - دىماكراتىيەچى دىكتاتورالارى» تۇسندە ئىشچى ھەم كۈرەستىيەنلەر ئىلمەسى ۋلاسىغا بولماق دىلەر ھەم 1905 ئىچى يىل توغان سەۋىتلەردە بو دىكتاتورانىڭ باشلانغىچى كۈرەلەر ئىدى.

مۇندى دىكتاتورانى ئودۇرنىڭ تىك بۇتنى ئىشچىلەر ھەم كۈرەستىيەنلەرنىڭ قۇراللى ۋاستىلىيەلارنى نەتىجەسىدەگە، بولۇشى مۇمكىن ئىدى. شوڭا كۈرە بالىشۋىكىلەر بو ۋاستىلىيەنى ئۇيىشۋرۇچى رولنى ئالار ھەم ئانى تىجىنىك ياقىدان خەزىلەر. كىرئىنچە بورژووا قۇيرىغى بولۇپ يۈزۈچى مېنشىۋىكىلەر واقىلى بورژووا خۇكۈمەتنى ۋاستىلىيەدان باشقا تۇوا ئالادىلەر ھەم بالىشۋىكىلارنىڭ شول ۋاستىلىيەنى خەزىلەدەگى تاكتىكىلارغا قارشى نى كۈرەش ئالباردۇلار.

3 - بورژوۋاچى - دىماكراتىيە رېۋەلوتسىيەسى كىسكىن رەۋىدە ئاتقى چىكەكە قەدەر ئالبارۇنى، «پىراتارىيات ھەم كۈرەستىيەنلەرنىڭ رېۋەلوتسىيەچى -

ديماكراتىيەچەل دىكتاتوراسىن» بولدى ئورونى ئۆزىنىڭ تورىدىن، تورى، بېورۇچى ئېتىب قۇيۇ بلەن بالشىۋىزىم ئېنىدى 1905 نچى يىلدا ئوقۇ بۇ دىكتاتورادا ئانك «ئۆتكەن» دە ھەم «كىلەچەك» دە كوردى. ئانك «ئۆتكەن» كرەستىيەنلەر بلەن سايوز ياساپ، بېورۇۋازىيەنى بىر چىتدە قالدۇرپ پاتشا ھەم ئالبولارنى سېتىپ تاشلاۋدان، «كىلەچەك» ئېسە «ئۆزلىكىز رېۋولوتسىيە» دەن، ئېك يارلىنى كرەستىيەنلەر بلەن سايوز ياساپ ئوردا كرەستىيەنلەرنى ھەم غۇمومەن ۋاقى بېورۇۋازىيەنى چىتدە قالدۇرپ ساتسىيالىزىمچەل ئالماشتۇرۇپ ياساۋ ئۈچۈن كۆرەشۈپ دەن عىبارەتتۇر.

بۇ «ئۆزلىكىز» رېۋولوتسىيەنى، لېنىن، «كوب يىللارنىڭ» رېۋولوتسىيەسى، ئۇزاققا سوزۇلغان «رېۋولوتسىيە سىناۋلارنىڭ تەمىنە كوردى. بۇ «ئۆزلىكىز» رېۋولوتسىيەنىڭ نەتىجەسىدە، كاپىتالىزىم ئىزۋوۋى بلەن كۆرەشۈ ھەم جىڭگەن رېۋولوتسىيەنىڭ ئوڭشۇلۇشقا قارشى بېورۇۋازىيەنىڭ، كۆنۈر - رېۋولوتسىيەچەل ھۇجۇم ياساۋى ئارقا سىندا ئوردا كرەستىيەنلەر ساتسىيالىزىمغا قارانا تۇتقان دۇشمانلىق پازىتسىيەلەرنى بىتاراق پازىتسىيەگە كۆچەلەر. ئوردا ھەللى كرەستىيەنلەر بىتاراقلىق ساقلاغان ۋاقىدا پرايىتارىياتنىڭ ئول يارلىلارنى بلەن بولغان ئىككى سايوزى، ساتسىيالىزىم نىڭىزىدە ياسالغان ئۆزگەرشنىڭ نەتىجەسى بىر قەدەر تەمىن ئېتە. ئانك، تولى نەتىجەسى، بۇ ئۆزگەرشنىڭ ھېچ بىر جىڭگەلەسك بولۇۋى تىك ساتسىيالىزىم ئۈچۈن ھەزىلەن جىتەك كۆناتىشنىڭ ساتسىيالىزىمچى پرايىتارىياتنى بلەن بىرلىكە بۇ ئۆزگەرشنى (رېۋولوتسىيەنى) ئاخىرغا قەدەر ئېلىپ جىتەككەن ۋاقىدا تەمىن ئېتەلەر.

شۇلار ئېتىب ئېنىدى بىرنچى رېۋولوتسىيە چۇرىدا ئوقۇ، لېنىننىڭ، بېورۇۋا - زىيەچەل - دىماكراتىيە رېۋولوتسىيە بلەن ساتسىيالىزىم رېۋولوتسىيە ئاراسىدا تەناسىپ، بۇ رېۋولوتسىيەلەردە بىرنچىسىنىڭ ئۈسب ئېكچەسىنى تۇتىدە كروۋى تورىداغى، ئۆيۈرەۋوننىڭ نىڭىزلىرى ئۆزلىكەنلەر ئېنىدى. بۇ نىڭىزلىر روس مېنشېۋىزىمى ئۈچۈن دە، ئۆزلى تۇتىدە گى ئاپپارتىيىلار (شول ئوق رەتدەن تروتسكىزىمدا) ئۈچۈن دە ئاڭلاشلىقى تۇرغان بولدىلار ھەم ھەزدە ئالار، ئول نىڭىزلىرىنى ئاڭلامىلار.

4 - ئۆزلىكىز ياكى «پىرمانىت» رېۋولوتسىيە لوزىڭىلارنى 1905 - 1907 يىللار چۇرىدا مېنشېۋىكلار ئاراسىدا (پارۋوس ھەم، تروتسكى) بولدى. مە شول ۋاقىدا ئېنىدى تروتسكىنىڭ پىرمانىت رېۋولوتسىيە تورىداغى «تېۋورىيە» سى بۇتۇنلەپكەن بىر تۇس ئالدى. بۇتۇنلەپكەن بلەن مېنشېۋىكلەرنىڭ ئاڭپارەپ - كرەستىيەن مەسئەلەسىنىڭ روسىيەدە گى بېورۇۋاچەل - دىماكراتىيە رېۋولوتسىيەسىدە تۇتقان، ئورنى ئاڭلاماۋلارنى، بېورۇۋولوتسىيەنىڭ كرەستىيەن رېۋولوتسىيەسىدە بولۇن مېنشېۋىكلەرچە ئىنكار ئېتۈگە، ھەم پرايىتارىيات بلەن كرەستىيەنلەرنىڭ رېۋولوتسىيەچەل - دىماكراتىيەلى دىكتاتورالارنى لوزىڭىسىن مېنشېۋىكلەرچە كېرى قىلغۇغا نىڭىزلىكەن، بۇ تېۋورىيە، شول ئوق ۋاقىدا بالشىۋىكلەردەن قايىر نەرسەلەرنى، مەسلەن، روس بېورۇۋازىيەسىنىڭ رېۋولوتسىيەچەل بولۇن تانماۋ، ئول بېورۇۋازىيەنىڭ روسىيەدە گى بېورۇۋاچەل - دىماكراتىيە رېۋولوتسىيە - سىنىڭ باشىدا بولال ئالون تانماۋنى ئۆزىدە ئالدى. شول ئوق بالشىۋىكلەردەن،

«بو تيئورىيە» كىسكىن رىۋەلوتسىيە كۈرەشىنى ھەم سەياسى ۋىلايىتىنى قولغا ئالغان پرايىتارىيىنى ئۇندە» (لېيىن VIII توم، 213 بېت) لوزىنگىسىن ئالدى. «بو تروتسكىزىم ئۈچۈن ھادى بولغان نەرسە - ئىككى كېلىشە ئالىمى تۇرغان ئايمىنىڭ «ئىدىيە باگاۋىندان» قايرى مامىنىلارنى ئالو تروتسكىنىڭ «تيئورىيە» سىن جانىنى ياسادى، ئاۋانتيورىس تيئورىيەگە ئەيلەندى. لېيىننىڭ 1915 نىچى يىلداغى سۆزلەرنى بىلەن ئەيتكەندە «ئۇن يىللار بويىچا تۇرۇش» «بو تيئورىيەنى چىتدە قالدۇرۇپ «باردى» ھەم ھەزدەدە شولاي بارا.

تروتسكىنىڭ «پىرومانىت رىۋەلوتسىيەسىندە» ئىككى مۇھىم مامىنت - بورژىواچىل - دىماكراتىيە رىۋەلوتسىيەنىڭ ئۈسب ساتسىيالىزىم رىۋەلوتسىيەسىنى ئەيلەنەپ كىتۈۋى - تۇشۇپ قالدى. «بو تيئورىيە بويىچا، پاقشانى تۇشۇرگەندەن سۆڭۈق تۇرۇندىن تۇرۇ، ھەتتا ئىڭ يارلى كرسىيەنلەرگە تايانمىچادا، پرايىتارىيات ۋىلايىتىنى قولغا ئالا. كرسىيەنلەرنى (شولار ئىچىدە يارلاردا) چىتدە قالدۇرۇ، «پرايىتارىيات ھەم كرسىيەنلەرنىڭ رىۋەلوتسىيەچىل - دىماكراتىيەلى دىكتاتورالار» چىتدە قاقو ئارقاسىدا تروتسكىنىڭ «تيئورىيە» سى پرايىتارىيات دىكتاتوراسىن، شول دىكتاتوراغا كۆڭل قويۇچى ھەم ئۆزىنىڭ كۆپچىلىكىدە ئاڭا ياردەم ئېتىۋى ھەم ئىيەلەرنى تايانۇدان مەھرۇم ئېتە. مەن شول ئارقادا «بو تيئورىيە ماركسىزمنىڭ پرايىتارىيات دىكتاتوراسى تۇرۇندىغى ئۆيۈرەتۈلەرنى بۇتغەلى چىتدە، يراق تۇرا. ۋىلايىتىنى قولغا ئالسا ساتسىيالىزىم چارالار ئۆتكەن باشلاغان ۋاقتىدا، پرايىتارىياتنىڭ كرسىيەنلەرنىڭ ئىنىدى بولسادا بىر ئۇلۇش بىلەن سايرىساون ئىنكار قىلى ئارقاسىدا، تروتسكىنىڭ تيئورىيەسى پرايىتارىياتنى بۇت كرسىيەن ماسساسى بىلەن كانفلىكتىدا بولغا ھەم كۆناتشداغى ساتسىيالىزىم رىۋەلوتسىيەلەرنى ياردەمگە كېلىپ چىتتە ئالماغان ۋاقتىدا بۇتغەلى چىكىلىپ قالغا ئالسا بارا. روسىيە پرايىتارىياتنى رىۋەلوتسىيەسى تارىخى تروتسكىنىڭ «بو تيئورىيەسىندە» كۆلىدى. تروتسكى بالشىۋىكلەرنىڭ «روس بورژىۋاسىنىڭ رىۋەلوتسىيەچىلىكىگە تانماۋالار، شول ئوق بالشىۋىكلەرنىڭ «پرايىتارىياتنى سەياسى ۋىلايىتىنى ئالغا چاقىرۇلار» ئۆز تيئورىيەسىنى كرتى ھەم كرسىيەنلەرنىڭ رىۋەلوتسىيەچىل روللەرن، روسىيەدەگى بورژىۋا رىۋەلوتسىيەسىنىڭ كرسىيەن رىۋەلوتسىيەسىنى ھاراكتىرلىدا بولۇون ئىنكار ئېتى ئارقاسىدا بالشىۋىكلەردەن تۇرلاغان «بو لوزىنگىلارنى ئۆز تيئورىيەنى ئىچىدە، بەيەس سۆزلەرگە ئەيلەندى. روس ئىشچىلەرنى ھەرەكەتدە تروتسكىزىم، ئازمى - كۆپمى مۇھىم بىر ئايمىنى ھىچ تۇدۇر ئالمايدى. 1911 نىچى يىلدا لېيىن ئانڭ تۇرۇدا بۇلای يازدى: «تروتسكى ئۆزىنىڭ شەخسى ئىكەنلىكىدە لەرنى كىچە ئاچسا، ھىچچى باشقا نەرسە كۆرسەتمى» (XI توم، 2 بۆلۈك، 307 بېت).

5 - بىرىنچى رىۋەلوتسىيە يىللارنى (1905 - 1907) روسىيەدەگى بورژىۋاچىل - دىماكراتىيە رىۋەلوتسىيەسىنىڭ كۆچلەرنى، ئانڭ ھاراكتىرنى تۇرۇدا بالشىۋىكلەر ھەم مېنشېۋىكلەر تارافىدىن ئەيتىلگەن فىكىرلەرنى تېكىشۈرۈ - سناۋ ۋاقتى بولۇلار. رىۋەلوتسىيە چىكىلىۋە قاراماسدان، ئانڭ بارلىقىنى بالشىۋىكلەرنىڭ رىۋەلوتسىيەدە پرايىتارىيات گېگېمونيلىغى (ئۆستىلگەن) ئالغا سۈرۈلەرن راسلايدى. لېيىن ئۇل تۇرۇدا بۇلای يازدى: «ئۆچ يىل بويىچا ئۆزىنىڭ قەھارمانلارچا

كۆرەشۈۋى ئارقاسىدا روس پرايىتارىياتى ئۆزىگە ھەم بۇتنى ھالقىماي باشقا ھالقىلار بىلەن بويىنچاغا كۆرەش ئالغان نەرسەلەرنى ئالدى بىرە ئالدى. ئۇل پرايىتارىيات ئىشچىلەرنى، ساتلىق ھەم جىۋەنگىچە - كۆچۈر لىيېر اليزمىنىڭ يۇغىتىنى ئاستىدىن قۇتقارغا ئىرىشتى. ئۇل ئازادلىق، دىماكراتىيە ئۈچۈن كۆرەشۈدە ئۆزىگە گىگىمونىيە، رولنى ئالدى. بۇ رول سانسىيالىزم يولىدا كۆرەشۈ ئۈچۈن كىرەك شارەت. ئۇل روسىيەدە گى بۇتنى ئىزلىگەنلەرگە، ئىككىنچى ئاتىسىيە ئاستىدا بولغان سىمفونىيەلەرغا رىۋولوتسىيە يولىدا كۆچۈرۈلگەن كۆرەش ئالدى بارا بىلۈننى يېردى. مۇندى كۆچۈرۈلگەن كۆرەشەن باشقا كىشىلەر دۇنياسىنىڭ پراگماتىسىدا دۇنيانىڭ ھېچ بىر جەرىدە كۆزگە كۆرۈنەرلىك نەرسەگە ئىرىشكەننى يوق» (XI، توم، 2، نىچى بۆلۈك، 304 بېت).

بالشىۋىكلەرنىڭ يولباشچىلىق ئىتولەرنى، لىنىن ھەم لىنىنچىلەرنىڭ مېنىشۋىزىمچىل ئاپپاراتىزىمغا، مېنىشۋىكلەرنىڭ «ئىشچىلەر ھەرەكەتى لىيېرالىزمغا جايلاۋ» لارغا قارشى كۆرەشۈلەرنى ئارقاسىدا پرايىتارىيات بىر نىچى رىۋولوتسىيەنىڭ يىۋىلارغا سانالغان ئوڭشىقلارغا ئىرىشتى، چۈنكى «ئىشچىلەر ماسساىنى رىۋولوتسىيە كۈنلەرنىدە بۇتنى زور چىشلار ۋاقتىدا بالشىۋىكلەر بىلەن بارىدۇلار. مۇندى مېنىشۋىكلەر ئۆزلەرنىدە بىر نىچە تاپقۇر ئىقراۋ قىلدۇلار» (XIII، توم، 124 بېت). مەنە شۇل ئوڭشىقلار ئارقاسىدا بىر نىچى رىۋولوتسىيە ئۆتكەن رىۋولوتسىيەنىڭ «گىنىرالىنى رېپېتسىيەسى» بولماي ئالدى.

رېياكسىيە ھەم رىۋولوتسىيەنىڭ ياڭادان كۈتەرلىۋ يىللارنى (1907 - 1914).

1 - بىر نىچى رىۋولوتسىيە جىڭلىنى، پرايىتارىياتنىڭ كرەستىيەن ھەرەكەتىدە بىك سۇڭ (تىك 1906 نىچى يىلىنىڭ كۈزىدە گىنە) يۇغىتى ياسان دىكەن كۈتەرلىشىلەرنى، رىۋولوتسىيەنىڭ يىۋىلار كۈتەرلىۋامىنىلارنى بولۇپ قالدىلار ھەم ئۇل كۈتەرلىشىلەرنىڭ جىڭلىلەرنى بىلەن رىۋولوتسىيە دولقۇنلارنى باشلايدۇلار. رەھبىرىز رېياكسىيە يىللارنى، «سەياسەت ئورنىدا رۇس تۇشۇ، دىمارالىزاتسىيە، ئايرىلىشۇ، ئارقالۇ، رېنىگاتلىق، پارناگرافىيە» (لىنىن XVII، توم، 121 بېت) يىللارنى ئۆتۈلەر. ئۇل ۋاقىت بۇتنى رىۋولوتسىيەچى ھەم ئاپپازىتسىيەچى پارتىيەلەر جىمىرلىگەنلەر، «كرىزىس ئۆزىدۇرلار».

روسىيە سانسىيالى - دىماكراتلار پارتىيەسىنىڭ بالشىۋىكلەر فراكسىيەسىدە كرىزىس ئۆزىدۇر. ئاننىڭ سافىلارنىڭ ئوقۇمىشلىلار قاچالار، ماركسىزم ھەم سانسىيالى دىماكراتىيەدەن «ۋاقى بورژۇۋا پاپونچىكلەرنى» تۇشۇپ قالالار ھەم ئۆزلەرنى قاچۇ، تۇشۇپ قالۇ بىلەن بىر رەتدەن بالشىۋىكلەر پارتىيەسىدە ۋاقى بورژۇۋا رىۋولوتسىيە - چىڭلىگىنى يولىدا ئۆستۈرۈلەر. بۇ ئۆستۈرۈلەر - ئاتىز ۋىسىلار، ئۆلتۈمۈتۈ - چىڭلار ھەم «ۋىيىر يود» چىڭلار. ئۇلار ياڭا شارىتلارنىڭ ياڭا تاكتىكا، تۆتۈننى، كۆرەشەن ياڭا يوللارنى قوللانۇننى سۇراۋالارنى ئاڭلامىلار. ئۇلار ھەزەر، رىۋولوتسىيە جىڭلى ھەم باشلانغان رېياكسىيە شارىتلارنى ئىچىدە «ھۇجۇم فەننى» «چىڭلىق فەننى» تۆتۈرۈ كىرەكلىگەن ئۆشۈمىلەر. ئۇلار لىگالىنى مۇمكىنلىكلەردە رىۋولوتسىيە

يولندا افايد الانونى ئىنكار قىلالار ھەم، شول ئارقاڧا ئىشە لىبىر اليزمغا، مېنشېۋىزمگە،
 ھزەت ئىتەلەر، كۈرەش، فرونتىنڭ لىبىر اليزم، مېنشېۋىزم ئورناشب نەزغا
 تەلەگەن ياڭا ئوچاسكالارن سوعىشىز ئاشلاپ كىتەلەر.

لەينىنچى بالىشۋىكلەر سۆزدەگەن رىپوئوتسىيەنىڭ بولۇپ يۈرگەن، مۇندى كىشىلەرگە قارشى كېسكىن كۆرۈش ئالبارالار، ئادىم ئارتىدىن ئادىم ئالغا ئاتلاپ «چىگىنۇ فەن» ئۆزلەشتۈرۈلەر. جىمىزلىگەن رىپوئوتسىيە ھەم ئاپپازىتسىيەنى بۇتۇن پارتىيەلەر ئاراسىدا بالىشۋىكلەرگە كۆپنەك تەرتىپ، ئاز تارقالمۇ، ئاپپازلىشىلار، ئازدىمارالزاتسىيە بىلەن، ئۆزلەرنى كۆرەشنى ياكىدان كىگىنەك، دۇرس ھەم نەقلى رەشىدە باشلاپ قابىلىيەتنى ساقلاپ چىگىنەلەر. بالىشۋىكلەرنىڭ مۇندى ھەلگە ئېرىشىلەرنىڭ سەبەبى شۇنداق: ئالار چىگىنەرگە، چىگىنەلەرگە، ئىك رىپاكسىيەنى پارلامېنتلاردا، ئىك رىپاكسىيەنى پرافسايوز، كاپىراتسىيە، ئىستراھالاي ھەم شولارغا ئۇشاش ئۇششالاردا لىگالىنى ئىشلەرگە كېرەكلىگەن (لەينىن XVII، توم 121 - 122 بېت) ئاڭلاماچى، سۆزدەگەن رىپوئوتسىيەنىڭ بولۇپ يۈرۈشلەرنىڭ يالغانلارنى ئاچىپ سالالار. ئالارنى ئارالاردىن قووپ چىعارالار. لىگالىنى مۇمكىنلىكلەردەن پايدىلانۇ بىلەن بىر رەتتەن بالىشۋىكلەر ئۆزلەرنىڭ ئۆزەك بورچىلارنى ئېتىب ئېلىدىن ئاستى پارتىيەسىن ساقلاپ، نەقەت ھەم ئالدار رىپوئوتسىيەنىڭ ياكىدان كۆتەرلىۋىتەنە كۆچەلەر جىناۋىنى قويايالا. بۇ ۋاقىتدا مىنشۋىزمنىڭ باش كۆچى ئارالاردىن ئىك ياكىنى كىشىلەرنىڭ قارشى بولۇشقا قاراماسدان، لىكۆيدىن ئالدىنقى تودۇرا. بۇ لىكۆيدىن ئالدىنقى ئىككىنچى ئىتالىيەن رېپۇبلىكى بىلەن كېلىشىۋىتى، ياكى رىپوئوتسىيە ئۇچىن كۆرەشنى بىتۈرۈش، ئىككىنچى ئاستى ئۇششاماس ھەم ئىككىنچى بىتۈرۈش كۆرسەتۈچى بولسا.

[illegible]

قالماڭى. لىكۋىداترلارنىڭ ئىشلەرنىدە نىڭز، ئورنىنى دوما كامبىناتسىيەلەرنى، لىبىراللار بىلەن كىلىشۈ، ئاللىش - بېرىش ياساۋالار ئالدىلار. ئەينىدىن زور سەۋدە - گەرلەر ھەم پىرامىشلىنىس يورۇۋازىيەنىڭ يارم قارا، گىرۋە پارتىيەسى (ئوكتەبرىست - لەر پارتىيەسى) ئارقىلىق لىبىراللار ئۆز چىراتلارنىدا پاتشا خۇكۈمەتنى بىلەن كىلىشۈگە، ئاللىش - بېرىشكە كىردىلەر.

3 - ئىستاپكا ھەرەكەتتە گىياكا كۈتەرلىنىشنىڭ كۈچىزىز غەلەمەتلەرنى تىك لىنىيىچى بالىشۋىكىلەرنىڭ گىنە كۈچلەرنى بىلەن ياكى رىۋەلوتسىيە باشلانۇ تۇشىن ئالغان چاقدا، لىنىيىچى بالىشۋىكىلەر تارافىدىن تودۇرلغان، ئىشچىلەرنىڭ ئاقچالارنى ھەم كۈچلەرنى بىلەن نىغىتلەن «ئۆزۈزدا» ھەم «پراۋدا» گەزىتىلەرنى رىۋەلوتسىيە بولدى. بىو ياكى كۈتەرلىك - ئوسونىڭ كۈچىنى ئۇيىشۇرۇچىلارنى بولۇپ ئورۇنلىگەن واقتلاردا ئىيىنى، مىنىشۋىكىلەر بورۇۋازىيەنىڭ عادى ئاگىتىلارنى - ياكى باش كۈتەر بىلۈچى رىۋەلوتسىيەنى سونى ئورۇچىلەر بولۇپ كىتىدىلەر. ئالار ئاكتىنى رەۋىشە، بورۇۋازىيەگە ھەم پاتشا خۇكۈمەتنى يارۇ ئۇچىن ئىشچىلەر سىنىپىنىڭ «ئىستاپكالارغا بىرلۈكۈش» قارشى كۈرەشچىلەر ھەم پىلانىتارىياتنىڭ قىز بارا تۇرغان رىۋالىوتسىيە كۈرەش «كائالاتسىيەلەر ئېۋكىلىنىگى» ھەم باشقا، سونى لىبىرالنى مەرحەمەتلەر تۈرىدا دەۋلەت دوماستىنا «پىتىتسىيەلەر» بىرۈ بىلەن ئالماشتۇرغا مائاشىلار. مىنىشۋىكىلەرنىڭ بۇلاى بورۇۋازىيە ئاگىتىلارنى ئەيلەنىپ كىتۈلەرنى ئالارنى پارتىيەدە قالىرو مۇكىملىگىن بىردى. 1912 نىچى يىلدا پارتىيەنىڭ پراگادا بولغان كەنفىرىنسىيەسى لىكۋىداترلارنى پارتىيەدەن چىعارلغان دىپ ئىيىلان ئىندى ھەم بالىشۋىكىلەر پارتىيەسىنىڭ ئۆز باشىنا يەشەۋىنە نىڭز سالىدى. بىو كەنفىرىنسىيەگە مىنىشۋىكىلەرنىڭ بۇتن تۇرلەرنى ئۆزلىرىنىڭ ئاۋگوس كەنفىرىنسىيەلەرن (شول ئوق يىلدا) جىيو بىلەن جەۋاب بىردىلەر. بىو كەنفىرىنسىيەدە ئالار «ۋىپىيود» چىلارنىدا ئارالارغا ئال بالىشۋىكىلەرنىڭ بۇتن دۇشمانلارن غۇمۇمى بىر بىلۈكقا ئۇيىشۇرغا مائاشى قارادىلار. بىر نىچە ئايلار يەشەپ رىۋەلوتسىيەچىل سۆزلەر ئاستىنا يەشۇنكەن لىكۋىداترلىقا كۈچۈچى، بىرپىرىنسىيىز بىلۈكنىڭ ئاكتىنى يولباشچىلارنىدان، جان ئۇرۇچىلەرنىدەن بىرسى، رىياكسىيە چۇرىدا ھەم ياكى كۈتەرلىكنىڭ بىرۈچى يىللارنىدا «پىرومامىت رىۋەلوتسىيە» ناۋى باشىدان يەشەن تىزلىگى بىلەن تۈپ، تۈرى لىكۋىداترلىق سارلىغىنا سىكئروچى، تۈرتسكى بولدى. ئاننىڭ چىكىدەن ئاشقان سول «تېپورىيە» سىنىڭ بەيەسى شۇنداق عىبارەت بولدى.

ئىمپىرىيالىزم سوغىش (1914 - 17 يىل)

1 - ئىقتىسادى ئىستاپكادان باشلانۇ سەياسى ئىستاپكا ئارقىلىق بارىپ - كادالارغا ئىلتىب جىتكرگەن ياكى رىۋەلوتسىيە كۈتەرلىنىشى ئىمپىرىيالىزم سوغىشى باشلانۇ بىلەن كېسىلدى، توقتالۇپ قالدى. بىو ھەل ياوروپا ھەم روسىيە سانسىيال دىماكراتلارنى «بۇتن دۇنيا كۈلەمىدە گى كىزىسە ئۆزلىرىنىڭ ئاكتىكالارنى تىكشۇرۇپ قارارغا مۇكىملىك» (لېنىن XIII، توم، 126 بىت) بىردى.

ئىمپېرىيالىزىم چۆرىدى، ئون يىللار بويىنچا ئۈسب كىلگەن ئاپپارتونىزىم سانسىيالىق-شاۋىنىزىمغا ئىيلەنب كىتىدى. رېفارمىس ئىشچىلەر سەياسەتىنى مىيالى - ئىمپېرىيالىزىمغا سەياسەتتە «رادىكال ۋاقى بورژۋانىڭ بىر ئۆلۈشى بىلەن بىك ئاز سانداغى ئۈستىلىككە، تۈرۈچى ئىشچىلەرنىڭ» ئۆزلەرنىڭ «مىيلى بورژۋازىيەسى بىلەن ماسساغا قارشى تۇرگەن سايوزلارنى» (XIII. 120 بىت) نا ئىيلەندى.

سانسىيالىق دىياكرات پارتىيەلەرنىڭ كۈيىنى، شولار رەتتەن روسىيە مىنىش - ۋىكىلەرنى دە ئىنە شول شۇما بول بىلەن كىتىلەر. روسىيە مىنىشۋىكىلەرنىڭ بۇللى كىتوۋى، «باشقا ھۆكۈمەتلەر بىلەن چاشتورغاندا، پاتشا ھۆكۈمەتنى ياعىندان قاراغاندا سوعىنىڭ رىياكسىيەچىل، ئاللاچىلىق ھاراكتىرى ئاغىدا ئاچىغىزاق كۈرۈنپ تۇرۇ» (لېنىن XIII. 126 بىت) غا قاراماسدان ئىشلەندى.

ئىمپېرىيالىزىم سوعىنى چۆرىدى II نچى ئىنتىرناتسىيىانالىق كۈرە تۇرغان ھەر بىر پارتىيە ئىچىدە ئاچىق ئىشلەنگەن سانسىيالىق شاۋىنىزىم بىلەن رەتتەن ئۆزلەرنىڭ پىراتىق ئىنتىرناتسىيالىزىمغا ياساغان ھىيائەتلەرنى ماركسىزىم سوزلەرنى «يۈەلۈتسىيەچىل - ماركسىس سوزلەر بىلەن قىلاۋچى سانسىيالىق - شاۋىنىسار تۇرالار ئىدى. ئالار سوزدە ئۆز بورژۋازىيەلەرنى ياقلاۋىنى ئىنگار ئىتەلەر، ئۆزلەرنى ئىنتىرناتسىيىانالىق، سوعىغا قارشى كىشىلەر ئىتىپىلان ئىتەلەر، «ئاننىكسىيە ھەم كاتىرىپۈتسىيەدەن باشقا دىياكراتىيە ئىگىزىدە گى سۇلە» تۈرىدا گىب تۇرالار،

ئە ئىككە كىلگەندە «ئۆز» بورژۋازىيەلەرنى ساقلاۋا زارار ئىتەرلىك، بورژۋا - زىيە بىلەن بولغان سىنىقى سۇلەنى بۇزارلىق، سىنىقى كۈرەشنى قىزىرلىق، «ئۆز» ھۆكۈمەتلەرنى «ئۆز» بورژۋازىيەلەرنى تۇشۇرۇگە، ھەتتا كۈچسۈزلىنىرۇگە گىگە ياردەم ئىتەرلىك بۇتنى لوزىنگىلارغا قارشى كۈرەشكەلەر. ئالار سوزدە سانسىيالىق -

شاۋىنىزىمغا قارشى چىقسالاردا، شول ئوق ۋاقتدا بول سانسىيالىق - شاۋىنىزىمنى ئاقلاڭلار، ئانك بىلەن ئۆيىشۈ ياعىندان بولغان باغلاشلارنى ئۆزۈمەڭلەر، ئاننى ئۆز قانائىلارنى ئاستىنا ئالدىلار: بولغاندا توگىل، بورژۋازىيەگە قارشى گراۋدانلار سوعىنى ئاچۈنى، بورژۋازىيەنى بىر تۇشۇرۇنى، ئىمپېرىيالىزىم سوعىنىشنى قۇتۇلدا بىردەن بىر يول ئىتىپىسەبلەۋچى، چىن ئىنتىرناتسىيىانالىسلارغا قارشى ئۆزۈلگىز كۈرەش ئال باردىلار. II نچى ئىنتىرناتسىيىانالىق تۈرۈلنى ئۈسە گى بىو شاۋىنىزىمنىڭ باشىندا كائۇتسكى تۇردى. ئە ئىندى ئورس سانسىيالىق - دىياكراتلارنى ئارا - سىنداغى شاۋىنىزىم باشىدا بىر ياقدان مارتى، ئىككىنچى ياقدان تىرۈتسكى بولدىلار.

2 - بول چۆرىدا مىنىشۋىكىلەر كۇنپاتش - ياوروپا ئاپپارتونىسلارنى بىلەن بىرگەلىپ «باشقالار بىلەن بىر رەتتەن ئۆزلەرنى ئىمپېرىيالىزىم سوعىنىشقا قاتناشۋچى ياساغان» بىر ۋاقتدا بالشىۋىزىم، كۇنپاتش ياوروپا سانسىيالىق دىياكراتلارنى ئاراسىدىغى ئاز ساندا بولغان چىن ئىنتىرناتسىيىانالىقلار بىلەن سايوز ياساپ، ئىمپېرىيالىزىمچى بورژۋازىيەنى بىر تۇشۇرۇ يولغا كىسكىن كۈرەشۋچى، ئىمپېرىيالىزىم سوعىنىش گراۋدانلار سوعىنىشنى ئىيلەندىرۇ، سانسىيالىق - شاۋىنىزىم بىلەن باغلاشنى ئۆزۈ، مە بىو بورچلارنى ئوتەۋىنى ئۈستىنە ئالارلىق III ئىنتىرناتسىيىانالىق تۈزۈ ئۆچىن كۈرەش ئال بىرۈچى رولى ئالدى. «ئۆز» ۋاتان ساقلاۋ ئورنىغا «ئۆز» ھۆكۈ - مەتنىڭ ھەم «ئۆز بورژۋازىيەسنىڭ» جىگىلۋى، گراۋدانلىق سۇلەنى ئورنىغا گراۋدانلار سوعىنىش، «سۇلە پىراگراممى» ئورنىغا پىراتىرىيات رىۋەلۈتسىيەسىنى پىراگراممى بالشىۋىزىمنىڭ لوزىنگىلارنى بولدىلار.

بالشېۋىزىنىڭ، بولۇپمۇ ئۇلارنىڭ لىنىيىسى ئاڭلاغانچە ئىمپېرىيالىزمنى پرايىتارىيات سانسىيالىق رېۋولۇتسىيىلەرنىڭ ئالدىنى دېيىپ ئاڭلاۋدان كېلىپ چىقىدۇلار. بولۇپمۇ ئاڭلاۋ سوعىش چۆرى ئىچىدە، تودۇق ھەم ھەزرىتى ۋاقىتدا كاممۇنىستلار ئىنتېرناتسىيىنالىق پراگراممىنى ھەم تەكتىكاسىنىڭ نىگىزى بولۇپ تۇرۇپ.

سوعىش چۆرى ئىچىدە ئىسە لىنىيىنىڭ پرايىتارىيات رېۋولۇتسىيىسىنى تېمپورىيىسىنىڭ نىگىز ھامىيىتىنى ئۆيىدۇلار. بولۇپمۇ ئىنتېرناتسىيىنى بىلەن ماركسىنىڭ ئۆيىدە تەكىتلەرنى ئىمپېرىيالىزم چۆرى شارىتلارغا قاراپلا قوللانۇدان كېلىپ چىقالار. سوعىش چۆرىدە لىنىيىنى تاراپىدىن ئىمپېرىيالىزم ۋاقىتدا كاپىتال-لىزىمنىڭ ئۆسۈپ چىقىشىنى تېگىز، تالەن بولماۋ ئاتىق رەۋىدە ئاچىلىنى ھەم، شول ۋاقتىدا نىگىزىدە پرايىتارىيات رېۋولۇتسىيىسىنى چىڭىۋېتىش ھەم سانسىيالىزم تۈزۈلۈشىنى ئۆگىنىشنىڭ ئاينۇم ئالغىنى بولۇپمۇ ياكى بىر نىچە ئىللەردە مۇمكىن بولۇپمۇ تۈرۈندە ئىچىدە بىلگىلىنىدۇ.

سوعىش چۆرىدە لىنىيىنى تاراپىدىن ھەم كالىۋىيىلەر تۈرۈندە ئۆيىدە تەكىتلەندى. بولۇپمۇ ئۆيىدە تەكىتلەندى كاممۇنىستلار ئىنتېرناتسىيىنىڭ كۈنچىسىدە ئىچىنى ھەم كۈرەستىيىلەرنىڭ ئازادلىق يولىدا ئىچىنى كۈرەشلىرى بىلەن يولباشچىلىق ئىتتىپاقى ھەم شولاي بىزنىڭ پارىتسىيە، بىزنىڭ پرايىتارىيات دەۋلەتلىرىنىڭ مەملىكىسىدە كۈرەشلىرىنى ئۆيىدە تەكىتلەندى، بولۇپمۇ سوعىش چۆرىدە لىنىيىنى يولباشچىلىق ئىتتىپاقىدا لىنىيىنىڭ بۇنى دۇنيا كۈلەندە كۈرەش پارىتسىيىسىنىڭ ئىتتىپاقى بولغان III نىچىنى كاممۇنىستلار ئىنتېرناتسىيىنىڭ نىگىزى سالىنىدۇ.

3 -- روسىيىدە مېنشىۋىكلەرنىڭ ھەم بالىشېۋىكلەرنىڭ ئىشلەرنى سوعىش ۋاقىتدا ئالغان غۇمۇمى تېمپورىيىسى ھەم تەكتىكاسى يەنىدىن بولغان پارىتسىيىلەرنى نىگىزىدە باردۇلار. مېنشىۋىكلەرنىڭ نىگىز ئۆلۈشى «ئۆز» ۋاتان ساقلاۋدا بورژۇۋازىيە ھەم پائىشا ھۆكۈمىتى بىلەن بىرگە ئېلىپ ئىش كوردى، بولۇپمۇ ئالار مائىۋىياتدا ۋاتان ساقلاۋ پراپاگانداسىنى ئالىپ باردۇلار، ھەربى - پرايىشلىقنى كەمىيىتىلدە ئىشلەتلىرى («گاز ئۆيىدە ئۆچىلەر») ھەم ئىلكە كىچە بورژۇۋازىيە ئاگىيىتى - ئىشچىلەرنىڭ بورژۇۋازىيە ھەم پائىشا ھۆكۈمەتنى قارشى كۈرەشكە ئۆمىتىلۈلار بىلەن بىرگە تۇتۇلار. بولۇپمۇ مېنشىۋىكلەرنىڭ ئازىراق ساندا بولغان بىر ئۆلۈشى (ئاينۇم ئالغاندا ئالارنىڭ دومادىنى فراكسىيىلەرنى) ئوردا پارىتسىيىدە تۇردۇلار ھەم ئاچىدىن ئاچى سانسىيىل - شاۋىنىس بىلەن بولۇپمۇ ئالارنىڭ ھىيئەتلىرىن يەشۈرۈپ، يۈمۈپ قالۇ بىلەن شۇغۇللەندۇلار. بالىشېۋىكلەر پارىتسىيىسى ئىسە بىك تار كۈلەندە بولغان لىگالىنى مۇمكىنلىكلەر (دەۋلەت دوماسى، ئىستىۋاۋا كاسسالارنى ھەم باشقالار) دەن فايدالانۇن دەۋام ئېتىدۇپ چىكىدەن، ئىش ئاور شارىتلار، پائىشا ھۆكۈمەتنىڭ قاتتىق چارالارنى ئىچىدە ئېتىدەن ئاستىنى ئىش ئالىپ باردى، لىنىيىنى لوزىنگىلار تۇرۇشقا ئىشردى ھەم ئىچىنى سېنىق ئاراسىدىن كېلەچەك رېۋولۇتسىيىدە يولباشچىلىق ئىتتىپاقى كادىرلار ھەزىلەندى.

ئىشچىلارنىڭ 1915 نىچى، يىلىڭ ئىككىنچى يارتىسىدىن باشلاپ كىچىك كىتەن ھەر كەتلىرىدە بىردەن بىر ئۆيىدىن ئۆچىنلەر، ئاڭىناتلار، پراپاگانداچىلار تىك بالشىۋىكىلەر گەتە بولدىلار. مەنشىۋىكىلەر بورژىۋا ھۆكۈمەتىدە گەتە يارتىقىلەر گە ئالاب باروچى، يولنى سايلاسلار، بالشىۋىكىلەر ھەم ئالارنىڭ دوماداعى فراكسىيەلەرنى يوعارتىدا ئەيتىلگەن ئىش ئۈچىن سىرگە سۈرلىنلەر.

4. بورژىۋا زىيەچىل-دىماكراتىيە رىۋەلوتسىيەلەرنى، چۆرۈن باشلارنى ئۆزىدىن ئۆيىلەر ئۈچىن كۈن تەرتىپىدە سانسىيالىزم رىۋەلوتسىيەسى مەسئەلەسىنى قويۇپ بىلەن بالشىۋىزم ئۆزىنىڭ ئىككىنچى فېكتىرىدە يەنى، بورژىۋا زىيەچىل-دىماكراتىيەنىڭ ئۆزىدە گەتە كىرەستىيە رىۋەلوتسىيەسىدىن باشلىنىپ، ئۆتكەرنى، تۈرۈپ، روسىيە تۈرىدىن، تۈرۈپ سانسىيالىزم رىۋەلوتسىيەسىگە كۆچە ئالدى دىگەن ئويىدا تۇرالىق.

لەكىن پاتشا ھۆكۈمەتنى تۈشۈرۈپ ئۆچىن كۆرەشنى، ئۆل كۆرەشكە پىراپىتار بولماغان ھالىق ماساسىن قاتناشتۇرۇپ ھەم كىرەستىيەلەرنىڭ رىۋەلوتسىيەچى ئىمپىرىيەگەتە بىلەن، تۈرۈپ رەۋشە فاپىلانۇنى پارتىيەنىڭ بىرىنچى چىراغىنى بورژىۋى ئىتتىپاقى بىلەن لىنىن چەچەك ئاتقان دۇنيا ئىمپىرىيالىزمى ھەم ئىمپىرىيە رىيالىزم سوغىشى تۈردىن شارىتلار ئىچىدە روسىيەدە گەتە بورژىۋا زىيەچىل-دىماكراتىيە رىۋەلوتسىيەسىنىڭ بىك تۈردىن ئۆسۈپ سانسىيالىزم رىۋەلوتسىيەسىگە ئەيلەنەن كىتەرگە ئىشلىتىلگەن دە ئالدىن كۆردى.

بورژىۋا رىۋەلوتسىيەسىدە پىراپىتارىيات رىۋەلوتسىيەسىدە (1917).

1 - فېۋرال رىۋەلوتسىيەسىنىڭ بىرىنچى كۈنلىرىدە ئۆك بالشىۋىزم يولباشچىسى «پىراقان» تۈردە، بو رىۋەلوتسىيەنىڭ ئاينىملىقلارنى بەيە بىردى، نىق ئىشانىپ ئانڭ كىلەچەك بىلگەندى، پىراپىتارىيات پارتىيەسىنىڭ ئىش ئۈچىن ئىستىرا - تىگىيە پىلانى تۈزۈلدى، كىلەچەك كۆرەشنىڭ تەكتىكاسى بىلگەندى. بو رىۋەلوتسىيە بورژىۋا رىۋەلوتسىيەسى، ئۆل ۋلاسىنى بورژىۋا زىيە قوللىنىپ بىردى، لەكىن ئۆل ۋىشونىڭ بىلەن بىر رەتەن، بورژىۋا ۋلاسى بىلەن بىر ئۆك ۋاقتا سەۋىتلىرىنى تۈردى، بو سەۋىتلىرى ئارقىلىق پىراپىتارىيات ھەم كىرەستىيەلەرنىڭ رىۋەلوتسىيەچىل-دىماكراتىيەلى دىكتاتوراسىنى ئۆزىگە ئاينۇم بىر رەۋشە تۈرۈشقا ئاشردى. بۇتن دۇنيا ئىمپىرىيالىزمىدىن قارشىلىقلارنىڭ شارىتلارنى ئىچىدە، ئىمپىرىيالىزم سوغىشى ھەم ھوجالىقلىق تۈرۈپ كىرەتەش شارىتلارنى ئىچىدە، بو ئۆزىگە ئاينۇم بىر تۈسە تۈرۈشقا ئاشىرغان رىۋەلوتسىيەچىل-دىماكراتىيە دىكتاتوراسىنى پىراپىتارىيات دىكتاتوراسىغا بەندى، ئىلنى ئىمپىرىيالىزم سوغىشىدىن چىقارۇنى، ئىقتىسادى تۈزەتلىنى، جىگۈنى، ئاڭرارىيە (جىر) مەسئەلەسىنى چىشۇنى بولۇپ ئالا تۇرغان سىنىڭ دىكتاتوراسىغا ئەلبەتتە ئەيلەنەن كىتەرگە تىيىش. بۇلای ئەيلەنەن كىتە تىيىش كەتە توڭل، بەلكى شول دىكتاتورانىڭ بىر ۋاقتا باشلاندى، رىۋەلوتسىيەچىل-دىماكراتىيە دىكتاتوراسىنىڭ «ئۆتكەن» گە توڭل، بەلكى ئىلنى ئانڭ «كىلەچەك» دە ئالغا كىلەن بىلدى. ۋلاسىنى بورژىۋا زىيەگە بىرۈچى «عادى

تېبەگى، بورژوا رېۋولوتسىيەسى ياسالماي تەكەن تۈگەل، بەلكى ئىككى ۋاسىلىلىق - بورژوا ۋاسىلى بىلەن بىر رەتتەن سەۋىيىلەر ۋاسىلىدا ھۆكۈم سۈرە، ئۇل ياسالماي تەكەن رېۋولوتسىيەنىڭ (بورژوا رېۋولوتسىيەسىنىڭ) كېلەچەككە گىئۇستىئۇننى ئانڭ كرەستىيەن رېۋولوتسىيەسى بولۇپ ھەل ئېتىلۈۋاتقان سانسىيالىزىم رېۋولوتسىيەسىنىڭ تۈرۈپتەن يالغان كىتۈۋاتقان، بۇ ۋاسىلى (سەۋىيىلەر ۋاسىلى) باشلانغۇچ نۇقتا بولماقچى. ئىككى ۋاسىلىلىقدا بورژوا رېۋولوتسىيە دىكتاتوراسىغا بارۇ - بورژوا رېۋولوتسىيەسى، ئىككى ۋاسىلىلىقدا پرايىتارىيات دىكتاتوراسىغا، سەۋىيىلەر جۇمھۇرىيەتلىك بارۇ - پرايىتارىياتنىڭ ھەم ئانڭ پارتىيەسىنىڭ رېۋولوتسىيەسى.

بورژوا ھۆكۈمەتلىك ھېچ بىر ياردەم ئېتىۋاتقۇچى، ئۇل بورژوا رېۋولوتسىيەنىڭ ئاڭلىقلىرى بولغان مېنىشۋېك ھەم ئېسىپلاردان قول سالتە، رېۋولوتسىيەنىڭ بىرچى (بورژوا رېۋولوتسىيە) چۈرۈپتەن ئىككىنچى (پرايىتارىيات) چۈرۈپتەن كۈچۈرۈپتەن، بۇ ئاڭلىقلىرىغا قارشى كېسىكەن كۈرەش ئالما بارۇ. لېكىن شۇل ئۇقۇق ۋاقتىدا تروتىسكىزىمچا كرەستىيەن رېۋولوتسىيەسىنى چىنىدە قالدۇرۇپتەن، تروتىسكىسارنىڭ «پاتشا كېرەمى، ئۇ ھۆكۈمەت ئىشچىلارنىڭ» دېگەن رېۋولوتسىيەسى، تروتىسكىسار ئاۋانتىۋىزىمى، ھەم ھېچ كېچىككىرىمى سانسىيالىزىم ئورۇنلاشتۇرۇپتەن، بەلكى ساقلىقلىق، چىداملىقلىق بىلەن پرايىتارىياتنى ئۆز باشتىغا ئايرىم بىر سىمفونى كۈچ ئېتىپ ئۇيۇشتۇرۇپتەن، ئۇل كۈچ تېرەسلىك چىداملىقلىق بىلەن گەنە ئىككى يارلىق كرەستىيەنلەرنى، جېيۋ ھەم ئالپاۋنلارغا قارشى بولغان كرەستىيەن رېۋولوتسىيەسى بىلەن يولباشچىلىق ئېتىۋاتقۇچى ئېسىپلار قولىدىن تارتىپ ئالۇ. ئۆزىنى ئايرىم بىر رەۋشە رېۋولوتسىيەچىل - دىماكراتىيە دىكتاتوراسىدىن سەۋىيىلەرنى پرايىتارىيات دىكتاتوراسىغا ئېلىۋاتقۇچى ئۇچۇر ئالارنى چىداملىقلىق بىلەن ئىش ئېتىپ قولىغا تۇشتۇرۇپتەن.

رېۋولوتسىيەگە «ئايرىم ئايرىم - بورژوا ھۆكۈمەتلىك ئايرىم ھەلە بولغان پرايىتارىيات ھەم كرەستىيەنلەرنىڭ رېۋولوتسىيەچىل - دىماكراتىيە دىكتاتوراسى» ئارقىلىق ئۆتەرگە، تۈرۈپتەن كېلىرىمى، مۇندى ئادىمغا ۋاق بورژوا رېۋولوتسىيە بارىمى، ئۇل رېۋولوتسىيە بۇ چۈرۈپتەن چىنىدە قالدۇرۇپتەن كېتىرىمى؟ مەن بۇ بىلگىلىنى تۈگەل. لېكىن بۇ ئىككى ھەلەكەت قايىسىغا بولسا پرايىتارىيات پارتىيەسى تارقاتقان ۋاق بورژوا پارتىيەلەردىن نىق چىنىدە تۇرۇپتەن، ئۆز تېرەسلىك پرايىتارىياتنىڭ ھەم يارلىق كرەستىيەنلەرنىڭ كۈچلەرنى جىناۋ، «چىداملىقلىق بىلەن ئاڭلاتقۇچىلارنى ئالما بارۇ»، چىداملىقلىق بىلەن سەۋىيىلەرنى ھەم كرەستىيەن رېۋولوتسىيەسىگە گىئۇستىيە يولباشچىلىقنى قولىغا ئالما تەكتىكاسى تۇتۇلا. بۇ تەكتىكا ئۇلگىنى ئىككى ھەلەكەت قايىسىغا بولسا رېۋولوتسىيەنىڭ سۇڭى چۈرۈپتەن - ۋاسىلى پرايىتارىياتقا، سەۋىيىلەرنىڭ، پرايىتارىياتنىڭ جۇمھۇرىيەتنى قولىغا تاپشۇرۇپتەن چۈرۈپتەن كېتىرىپ چىقارغا تېيىش. رېۋولوتسىيەنى ھەم ئانڭ كېلەچەككە مەن شۇل رەۋشە ئاڭلاۋىنىڭ ئىگىزلىككە مەن شۇندى ئىستراتېگىيە پىلاننى ھەم شۇندى تەكتىكا بىلەن بالىشۋېكلىر پارتىيەسى سوعىشقا كىردى ھەم لېنىن بايرىقى ئاستىدا، ئۇل پرايىتارىياتنى پرايىتارىيات يولباشچىلىقنى ئاستىدا بارىمى كرەستىيەنلەرنى رېۋولوتسىيەنىڭ بۇتۇن چۈرۈلۈرى ئارقىلىق، ئۆزىدىن بىۋاسىتە ئۆتكەن كېتىرىپ چىقىرىدۇ.

ئوكتەبىر لىنىيىنىڭ ئىستراتېگىيە پىلانى تۇرۇشقا ئاشۇردى. ئوكتەبىر ئالىپانلارغا قارشى بولغان كرەستىيەن رېۋولۇتسىيەسى بۇرژۇۋازىيەگە قارشى بولغان پىرالىتارىيات رېۋولۇتسىيەسى بىلەن بىرگە قوشىلدى. ئوكتەبىر رېۋولۇتسىيەسى ياساۋ بىلەن پىرالىتارىيات ۋاسىتىسى قولىغا ئالدى، سانسىيالىزىم ئۆزگەرتىشنى ياسادى، ئۆز دىكتاتوراسىنى ئورۇنلاشتۇردى ھەم بىر ئوكتەبىر بۇرژۇۋا - دىماكراتىيەچىل كرەستىيەن رېۋولۇتسىيەسى مەسئۇلەلەرنى ھەل قىلدى.

2 - مەشھۇر دېۋىل بىلەن پىرالىتارىيات ئالدىن بىر پارىتە، مېنشىۋىكلەرنى پىرالىتارىيات بىلەن يولباشچىلىق قىلىۋاتقان، ئىسپىرلارنى كرەستىيەنلەر بىلەن يولباشچىلىق قىلىۋاتقان قودى، بۇ پارىتەلەردە كىيىن ئىك رېۋولۇتسىيەچىل ئىلىمىنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى ھەم ئوكتەبىر كۈنلەرنى ئىشترەيكىرىچىلارغا بارىپ جىتەكەن ئۆز ساقىداعى ئاينىم ئىدىيەلەرنىڭ ئىككىلەن تۇرۇلارنى چىكىدى.

ئاينىم بالىشۋىكلەرنىڭ ئىككىلەنلەرنى ئاچىۋاتقان رەۋشە 1917 يىلىنىڭ ئوكتەبىر ئىدىيەسى ھەم باشقا لارنىڭ لىنىيىنى تارقاتقان ئىشلەنگەن رېۋولۇتسىيەنىڭ كىلەچەككى تۇرۇلدىكى فېكىرلەر ھەم ئاننىڭ ئىستراتېگىيە پىلانىغا قارشى چىقۇرۇلدى ھەم مەشھۇر ئوقۇمى بىلەن زىنۋىيەننىڭ 1917 يىلى ئوكتەبىر ئىشترەيكىرىچىل ئىتولەرنى ئاچىپ كۆرۈلدى. بۇ ئىككىلەنلەر ۋاقىت بۇرژۇۋا ئىستىجىيەسىنىڭ بۇنىڭ پارىتە ساقىلارغا يۇغىتىنى ياساۋ كۆرسەتە ئىدى. ئۇنىڭ قاراعاندا بۇ ئىككىلەنلەرنىڭ نىگىزىدە مەنەسەلەرتۇرۇلار ئىدى: مېنشىۋىكلەرچە، ئىمپىرىيالىزىم ئىچىدە قارشىلىقلارنىڭ كىيىن رەۋشە ئۆسكەن چۆرىدە بۇرژۇۋازىيەچىل - دىماكراتىيە رېۋولۇتسىيەسى بىلەن پىرالىتارىيات رېۋولۇتسىيەسى ئاراسىداعى مۇناسىۋەتنى ئاڭلاۋ، مېنشىۋىكلەرچە پىرالىتارىياتنىڭ كۈچلەرنى ھەم پىرالىتارىيات رېۋولۇتسىيەسىدە ئۇل يارلىلارنىڭ تۇتقان ئەھمىيەتنى بەيە بىر بىر بىر ئالما ھەم شۇل ئوقۇم مېنشىۋىكلەرچە ۋاسىتىسىدا تۇرۇپ پىرالىتارىيات بىلەن ئورتاق ھەللى كرەستىيەنلەر ئاراسىدا كىلىشۇ بۇلۇ مۇمكىنلىكى ئىنكار قىلىۋ. ئابىيكتىڭ ياقىدان قاراعاندا، بۇ ئىككىلەنلەر مېنشىۋىكلەرنىڭ رېۋولۇتسىيەنى بۇرژۇۋازىيەچىل چۆرىدە تۇتقۇن قارىغا ئۇمىنلارغا ياردەم ئىتەلەر، مېنشىۋىكلەرنىڭ ۋاتان ساقلاۋچىلىق ھەم بۇرژۇۋا يالچىلىق ئىتو ئىگرمەننى سۇ قۇيالار ئىدى.

3 - مېنشىۋىكلەرنى پىرالىتارىيات ھەرگەندەن قۇۋۋ، ئۆز ساقىلارغا ئىككىلەنلەرنى چىكىۋ، قولىغا قۇرال تۇتۇپ پىرالىتارىيات ئۆزگەرتىشنى ياساۋ ھەم ئۇل ئۆزگەرتىشنى سۇڭ بۇرژۇۋا - ئالىپان، كۆنر رېۋولۇتسىيەسىدە بۇتنى دۇنيا بۇرژۇۋازىيەسىنىڭ، كۆنر رېۋولۇتسىيەسىدە قارشى رېۋولۇتسىيە تارىخىلاردا كۆرۈلگەن گراۋدانلار سوغىشنى ئالپ بارۇ ھەم ئۇل سوغىشنى چىكىۋ، بۇل چىقۇل بىلەن بىر ئوكتە ۋاقىتدا بالىشۋىكلەر پارىتەسىنى باشىدا لىنىيىنى بولغاننى ھەلە پىرالىتارىيات ئىپورىيەسىنىڭ ياكى ئىلىمىنلارنى ئىشلەپ چىقار ھەم شۇل ئىتەپ ئىمپىرىيالىزىم، پىرالىتارىيات رېۋولۇتسىيەلەرنى چۆرىنىڭ رېۋولۇتسىيەچىل ماركسىزىم بولغان لىنىيىنىڭ قورماغا سالونى تۇگەللى، ئىشلەپ بىرە، ئۇل ماركسىنىڭ دەۋلەت ھەم پىرالىتارىيات دىكتاتوراسىنى تۇرۇلدىكى ئۆزى تولىرىن ئاپپارتىنىزىم ئۆزىلارنىڭ تازىرى ھەم ئالارنى پىرالىتارىيات دىكتاتوراسىنىڭ سەۋىت دەۋلەتنى

فورمىسىدا بولغانى تورىداغى ئۆيەتولەر بىلەن توتۇرا، بايىتا، ئۆكتەبىرنىڭ ئىككىنچى كۈنىدە ئۆك بالىشۋىكىلەر پارتىيەسى، باشىدا لىنىن بولغانى ھەلدە، سانسىيالىزم تۈزۈلۈشى پلان قۇرا، بولپان سۇڭىدان ئۆزىنىڭ دىكتاتوراسى چۇرىدا حوجالىق ئىشەندە پرايىتارىياتنىڭ بىردەن بىر ياراقلىق سەياسەتنى بولغان «ياڭا ئىقتىسادى سەياسەت» كە ئىگىز بولا. گراژدانلار سوعىشنىڭ قىزى ۋاقتىدا پارتىيە باشىدا لىنىن بولغانى ھەلدە، ماركس ھەم ئىنگىلىسنىڭ ئىشچى سىنىقى دىكتاتوراسى چۇرىدا پرايىتارىيات بىلەن كرىستىيەن ئاراسىدا بولماق مۇناسىبەت تورىداغى ئۆيەتولەرن پرايىتارىيات ھەم يارلىلارنىڭ ئورتا ھەللىلەر بىلەن سايوز ياساپ كولاكلارغا قارشى تۇرۇ، لوزىڭسەن چىعارو، يولنى بىلەن ياڭارتا، كىڭەيتە، شول ئوق ۋاقتىدا پارتىيە بۇتن دۇنيا پرايىتارىياتى رېۋولوتسىيەنىڭ ئىشتابى بولغان كاممۇنىستلار ئىنتىرناتسىيىئانال ئودىرا، بولپىنترناتسىيىئانالنىڭ، ئۇيىشۋى، پراگراممى ھەم تاكتىكاسىغا ئىگىز ئىتپ لىنىيىمىز تارافىدىن روسىيەدە گى كۈچ رېۋولوتسىيەدەن ھەم كۈنباشتىداغى پرايىتارىياتنىڭ سوعىشدا سۇڭى چۇرداغى رېۋولوتسىيە كۈرەشلەندىن ئالغان تەجرىبەلەر كۈزلىگەندەن قاراپ تىكىشۋولەرنە تىجەسەندە تالغان ئىدىيە، پراگرامم، تاكتىكا ھەم، ئۇيىشۋولە بايلىقلارنى كەرلەر، كامىنتىرن كانگىرىسلارنىڭ تەزىس ياكى رېۋولوتسىيەلەرنە سۇيلىنگەن نەرسەلەرنىڭ بارىسىدا يە لىنىننىڭ ئۆزى تارافىدىن ياكى ئاننىڭ تورىدا، تورى يولباشچىلىقى ئاستىدا يازىلغانلار. بۇلار لىنىيىمىز بايىراغى بۇتن دۇنيانىڭ رېۋولوتسىيەچىل پرايىتارىياتنىڭ بايىراغىغا ئەيلەندۈرلەر. بولپايراق ئاستىدا بىزنىڭ بالىشۋىكىلەر پارتىيەسى ئۆزىنىڭ بۇتن دۇنيا كۈلەمىدە گى ئاپپارتونىزىمغا قارشى ئالب بارغان كۈپ يىلقى كۈرەشەن دەۋام ئىتىدۈرە ھەم، شول ئوق ۋاقتىدا ئۆز سافلارنى ھەم قەردەش كامپارتىيەلەرنىڭ سافلارنى ۋاق بورژۋا يۇغىتىش تىدىرمە يولدا، شونى ئوق كۈرەشنى ئالب بارا، لىنىيىمىزنى ۋاق بورژۋاچىل، ئانارخۇ - سىنىكالىسلىق ياققا بۇزۇلاردان ساقلى.

ئۆكتەبىردە سۇڭىدۇ چۇردا پارتىيە ھەم لىنىيىمىز ئۇچۇر كۈرەش.

1 - بىزنىڭ پارتىيە ئۇستىنە سان ياعىدىن كۈچىنىڭ بولغان كرىستىيەنلەرنى، ۋاق حوجالارنى ئىچىنە ئالغان بىر ئىلدە پرايىتارىيات دىكتاتوراسى بىلەن يولباشچىلىق ئىتو كىك ئاور، بورچ يۈكلەندى. ئىلنىڭ ئىچىنە ۋاق حوجاچىلىق بىلەن چولغان ئالوھەم ئىل ئىشدا ئىمپىرىيالىزم بورژۋازىيەنىڭ دۇكەم سۈرۈۋى شارلارنى ئىچىنە پرايىتارىيات دىكتاتوراسى ھەم سانسىيالىزم تۈزۈلۈش ساقلاو ئىنتىرىسلارنى پرايىتارىيات پارتىيەنىڭ ئىدىيە ياعىدىن ئالغان، بىلگەن ھەم دىسسىپلىناسى ساقلاو يولدا ئاينىم ئىللىق، كىرىنىڭ بولۇۋ سۇرىلار. ئۇ شول ئوق ۋاقتىدا ۋاق حوجالاردا بولا تۇرغان كاپىتالىزم ھەم سانسىيالىزم ئاراسىدا، بورژۋا ھەم پرايىتارىيات ئاراسىدا يۈرۈ، ئىكىلەن بۇرۇ، بىگىرەكە تۈزۈلۈش ھەم كۈرەشنىڭ ئاور، بۇرۇلۇش مامىتىلاردا كۈچەپ كىتپ ئىشچىلەر سىنىقىنىڭ

ئارتدا قالغان، ئەل ئاۋىل بىلەن باغلاننىش ئۈزۈمگەن قاتلاۋىغا، ھەم ئىشچىلەر، سىنىق پارىتىيەسىنىڭ تۇتاقسىز ئۇرۇق ئولتۇرۇشى، ئېڭ باشلاپ ئانگۋاق بورۇۋا ئاراسىدىن چىققان چىلىنلەر، ئىشچىلارنىڭ ياشى ھەم، بو يۇغىتىنى قاى ۋاقىت پارىتىيەنىڭ پىراتىرييات ئولتۇرۇشىدە كۈچە، مە، مۇنىڭ نەتىجىسىدە ئەنە، شول قىيىن ۋاقىتلار، بۇرۇلۇش ۋاقىتلارنىڭ بىزنىڭ پارىتىيەدە ئاپپازىتسىيەلەر، تۈركىملەر توۋالار. ئىمپىرىيالىزم سوغىنىدىن چىققان چۇرداغى سەياسى كرىزىس رىياكسىيە چۇرداغى «سوز رىۋەلوتسىيەنىڭ ئارنىغا» قەدەش بولغان ھەم «بالالارچا سوللىق ئاورۇۋى» بىلەن ئاۋولانغان «سول كاممۇنىستلار» تۈركۈمى تۇرۇپ.

گراۋدانلار سوغىنىدىن ھوجالىق تۇزۇلۇشىدە كۈچۈ قىيىنلىق، 1920 - 21 يىلداغى ئىقتىسادى ھەم سەياسى كرىزىس ئۈچۈ تۈركۈمنىڭ ئاپپازىتسىيەچىلىك ئىش كىتىرپ چىقار؛ بونۇر كىملەر: «رابوچايا ئاپپازىتسىيە»، «دىماكراتىيەلىق ئىقتىزالىزم» ھەم «تروتسكىستلار». سۇڭىدىن بونۇر كىملەر ئىلگىرى «سول كاممۇنىستلار» نىڭ بىر ئولتۇرۇشى بىلەن بىرلەشپ «بوفىو» تۈركۈم تۈزۈلەر. 1923-24 يىلداغى ھوجالىق قىيىنلىقلارنى ياكادان تروتسكىستلار تۈركۈمى قالدۇقلار، مەيدانغا ئاتالار. تۈرۈنۈ چۇردان ياكادان تۈزۈ چۇرۇنغا كۈچۈ قىيىنلىقلارنى 1925 نىچى يىلداغى ياكادان ئاپپازىتسىيەنى (لېنىنگراد ئاپپازىتسىيە) كىتىرپ چىقارالار. سۇڭىدىن بونۇر كىم تروتسكىستلار ھەم ئىلگەرى باشقا ئاپپازىتسىيەلەرنىڭ قالدۇقلارنى بىلەن بىرلەشپ «ئاپپازىتسىيەلەر، بولۇڭى» نا كىرە؛ بونۇر كىم تروتسكىزم گىگىمۇنلىقنى ئالا. بونۇر كىم تۈزۈلۈش پىراتىرييات دىكتاتوراسى چۇردان بولۇپ ئۇزغان بۇنۇن ئاپپازىتسىيەلەرنىڭ سانسىيالى تاملارنى بونۇر كىم ئارقاسىدا مۇمكىن بولا.

ئالارنىڭ بارلىقىنىڭ تامۇنى بونۇر كىم، يەنى، س. س. س. ر. گە دۇنيا بورۇۋازىيەسىنىڭ بىاسىم ياساۋى، بىزنىڭ دەۋلەت ئاپپاراتلارنىڭ بىوراكراتىزم ئىلىيىنلارنى بولۇ، ئىشچىلەر، سىنىقنىڭ ئاينۇم قاتلاۋىلارنىڭ تىسچىلىق روھى بىتمە ئارقاسىدا كۈچەيۈچى ۋاقى بورۇرۇچل ئىستىجىيەنىڭ يۇغىتىنىڭ. مە شۇڭا كۈرەدە بونۇر كىملەرنىڭ شەۋىلەلەرنى تۈرۈلۈ بولۇۋىغا قاراماسدان، ئالارنى بىرلەشتۈرۈچى غۇمۇمى ئورتاق سىزقلار بار:

(ئا) بونۇر كىملەر بارلىقىدا پارىتىيە دىسسىپلىناسى، پارىتىيەنىڭ بىرلىك بۇزۇقلار. دىمەك شول ئارقادا ئالار تۇزۇلۇشنىڭ ھەم كۈرەشنىڭ ئېڭ ئاورامىنىڭ ئارنى پىراتىرييات دىكتاتوراسىدا زارار ئىتتىلەر ھەم شولاي ئىتتىپاقىيىتىڭىز رەۋىدە بورۇۋازىيەگە ھەم پىراتىريياتنىڭ ۋاقى بورۇۋازىيەدە بولغان دۇشمانلارنىڭ ھەمەت ئىتتىلەر:

(ب) ئالارنىڭ بارلىقىدا ئۆزلىرى پارىتىيەنى پىراتىرييات پارىتىيەسىدە ۋاقى بورۇۋا پارىتىيەسىدە، پىراتىرييات دىكتاتوراسى ۋاقى بورۇۋا دىكتاتوراسىدا ئەيىلەندۈرۈۋە، ئۈچۈن كۈرەشچىلەر دىپ ئىسەبلىدۇلەر ھەم ئالارنىڭ بارلىقىدا ئۆزلىرى ئۆڭ ۋاقى بورۇۋا سازلىغىغا تۇشۇدۇلەر، ئالار يە سول كاممۇنىستلار كىم «سول ئىسىرلار» يولۇغا كۈدۈلەر، يە ئىسە ئازار ھۇ - سىنىكالىزمغا بىرلىدۇلەر، ئە ئاندىن ئىنى «رابوچايا ئاپپازىتسىيە» كىم مېنىشۈيۇزم ياغىغا ئاۋۇشۇلار، يە بولماسا ئىنى 1925 يىلداغى «ياكا ئاپپازىتسىيە» ھەم 1925-27 يىللارداغى «ئاپپازىتسىيە، بولۇڭى» كىم تۈرۈدىن، تۈرۈ مېنىشۈيۇكلەر ياغىغا كىتتىلەر:

(ت) رېۋەلوتسىيەنى قۇتقارۇپ يولداش كۈرەش دىپ لىنىيىگە ھەم پارتىيەنىڭ سىغالىغان، تېكىشۈرۈلگەن لىنىيىچە بولغان سىزىغىغا قارشى ھەرەكەت ئېتىب ئالارنىڭ بارلىقىدا لىنىيىنى ئۆلگەندەن، سۆڭ ئۆزلەرنىڭ زارارلىق ئىشلەرنى لىنىيىنى ئېسىمى ھەم لىنىيىنىم بايراقى بىلەن قابىلادىلار، ئە ئىشە ئېنىدى لىنىيىنىمىنىڭ پىراگرام، تاكتىكا، ئۇيۇشتۇرۇپ تارماقلىرىداغى نىگىز پىلازىنىيەلەرنىڭ باش ئارتىدىلار، قول سىلتەدىلەر.

2 - بىۋىسۇڭىنى مەسىئەلدە 1925 - 27 يىلى «ئاپپازىتسىيە بىلوگى» ئاقتىق چىككە، ۋ. ك. پ. (ب) سافلىرىدا تۇرا ئالماسلىق دەرەجەگە بارىپ چىتتى. بىۋىسۇڭ ئۆز ئېچىنىدە كىرگەن ئاپپازىتسىيە تۈركىمىلەرنىڭ ۋىچىن سانسىيالى سەياسى تۈسلەرن، ساتسىيالى، دىماكرات، مېنىشۋېكىلك تۈسلەرن چىندان ئاچىپ سالىدى. ئۆز ۋاقتىنىدا «تۈسى ئۆزگەرب» مېنىشۋېكىلك رەۋىشىدە يۈرگەن ئىككانامىزىم ياكى پارتىيە تارىخىنىڭ بۇتەن دەۋامىدا «تۈسى ئۆزگەرب» تارىخى تروتىسكىزىم رەۋىشىدە يۈرگەن مېنىشۋېكىلك ئاپپازىتسىيەم كىك ئۆك پىراكتارىيات دىكتاتوراسى چۇرىدا ۋ. ك. پ. (ب) ئېچىدە گى تروتىسكىسلىرىنىڭ ئاپپازىتسىيە بىلوگىدا رەۋىشى، تۈسى ئۆزگەربگەن مېنىشۋېكىلك بولۇپ چىقتى.

روىس زىمىنىدە «لىگالىنى ماركسىزىم» ھەم ئىككانامىزىم تارافىدىن باشلانغان ماركسىزىمغا رېۋىزىيە ياساۋىنى مېنىشۋېكىلك دەۋام ئېتىدۇرە باردى ھەم ئاخىرىدا II ئىچى ئىنتىرناسىيالى بىلەن بىرگەلىپ بورژۇۋا، كونتر رېۋەلوتسىيەسى لاگىرغا بارىپ كىردى. تروتىسكىسلىرىنىڭ ئاپپازىتسىيە بىلوگىدا ئەنە شول مېنىشۋېكىلك بولۇپ تۈسلە ئۆك بول بىلەن كىتتى. مېنىشۋېكىلك پارتىيەنىڭ II ئىچى ئىسىزىدىدا ئىشنى رېۋەلوتسىيەچىل ماركسىزىمىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇپ پىرىنسىپلەرن رېۋىزىيە ئېتىۋەن باشلاپ ماركسىزىمنىڭ رېۋەلوتسىيەچىل پىراگرام ھەم تاكتىكاسىدا قول سىلتەۋگە، باش تارتۇغا بارىپ چىككەن ئىدىلەر. شولار كىك ئۆك تروتىسكىسلىرى ئاپپازىتسىيەسىدە لىنىيىنىمىنىڭ ئۇيۇشتۇرۇپ پىرىنسىپلارغا رېۋىزىيە ياساۋان باشلاپ لىنىيىنىڭ پىراكتارىيات رېۋەلوتسىيەسى تۈرىداغى تېۋورىيەسىدەن، كامىنىتىرنىڭ كۇنماتىش ھەم كۇنچىشىدا ئۆتكەرە تۇرغان لىنىيىچە بولغان تاكتىكاسىدا ھەم پارتىيەنىڭ ئولدا، ھوجالىق تۇزۇلۇش ئۆزىدۇر تۇرغان لىنىيىچە بولغان سەياسەتتىن باش تارتۇ، قول سىلتەۋ بىلەن ئىش بىردى، ئاخىرىدا مېنىشۋېكىلكلەرنىڭ پىراكتارىيات پارتىيەسىدە، پىراكتارىيات رېۋەلوتسىيەسىدە قارشى كۈرەشكەنلەرنى كىك، تروتىسكىسلىرى ئاپپازىتسىيەسى ئىشنى ۋ. ك. پ. (ب) گە ھەم پىراكتارىيات دىكتاتوراسىغا قارشى، كونتر رېۋەلوتسىيە چىقىشنى ياساۋا ئېلىپ تۈردى.

«ئىچىلەر ھەرەكەتنىڭ ئېچىدە گى دۇشمانلار» بىلەن كۈرەش ۋاقتىدا لىنىيى تارافىدىن ئۆزۈلگەن ھەم ئانڭ يولباشچىلىقى ئاستىدا، نەسە ئېنىدى پەردە ئارتىغا يەشتۈرۈلگەن دۇشمانلارنى ھاتاسىز تارتۇغا ئۇيەنگەن بىزنىڭ پارتىيەمىز ۋ. ك. پ. (ب) ئېچىدە گى ئاپپازىتسىيە تۈركىمىلەرنىڭ ۋاقى بورژۇۋاچلىق تۈسلەرن - ۋاقتى بىلەن مېنىشۋېكىلك ۋاقتى بىلەن ئانارخى - سىنىكالىسلىق تۈسلەرن بىك جىگىل بىلەن ئالدى. پارتىيە، بوتۇركىلەرگە ئۆزىدە گى پىراكتارىيات ئۇلۇشىنىڭ تېمىرۇدۇرغى بىلەن ئودار ئارتىدىن ئودار ياساپ كىلىدى ھەم بىۋىسۇڭىنىڭ ئۆز كىلەن رېۋەلوتسىيە بىلەن، كونتر

رەۋەلوتسىيەنى ئايرىۋاتقان چىكىنى ئوزماغان ۋاقىتدا ئۇلارنىڭ ئوز سافىدا بولۇلارنى چىداپ كېلىدى. ئۇلار بىر چىكىنى، ئوز بىنشىۋىزىم سالىغىنىدا تاقاچ پارتىيە ئۇلارنى. ئوز ۋاقتىدا لېكۇيدىلارنى قوللاغان كېك - ئوز سافىلارنىدىن قوۋپ چىقاردى. مېاسنىكوفچىلىق بىلەن دە، «رابوچايا ئاپپازىتسىيە» تۇركىنىنىڭ قايمىر چىلىنلەرنى بىلەن دە ھەم 25-27 يىلداغى تروتسكىسىلارنىڭ ئاپپازىتسىيە بىلۈگى بىلەن دە شولاي ئىش كورلىدى. مېنشىۋىكىلەر بىلەن كۈرەشەن نېچك چىلغان بولسا ئاپپازىتسىيە تۈركىملەرنى بىلەن بولغان كۈرەشلەردەن دە پارتىيە ھەر ۋاقت ئاپپازىتسىيەچىلەرنىڭ ئوگائىسىزلاپ تۇرغان ئىشلەرنى يەنى پرايىتارىيات دېكتاتوراسىنى خۇكم سۈرگەن بىرېچى ئىلىدە سانسىيالىزىم تۈزۈ ئىشلەرنى، بۇتن دۇنيا پرايىتارىياتى رېۋەلوتسىيە يولنىدا كۈرەشۈ ئىشلەرنى دەۋام ئېتىدۇرۇ ئۇچىن تاغىدا ئوقماشقان ئراقى، تاغىدا بىردەملىكلەرەك، تاغىدا نغۇراق بولۇپ چىدا كېلىدى.

3 - پرايىتارىياتنىڭ ئاۋانگاردى بولۇسىفاننى بىلەن پاتشا خۇكومەتنىڭ ئاور شارنلارنى ئېچىدە، ئول پرايىتارىياتقا يولباشچىلىق ئىتودەگى تەجرىبەگە تايانپ، پراگرام، تاكتىكا، ئۇيىشۇرۇ مەسئەللەرنىڭ گى تۈرلى تۈسەگى ئاپپارتوتىزىم - لارغا، رېۋەلوتسىيەچىل ماركسىزىمغا تۈرلى تۈسە رېۋىزىيە ياساۋلارغا، ئول ماركسىزىمنىڭ II نېچى ئىفىتراتسىيىئال تارافىدىن پېچراتىلۇۋىنا، جېمىرلىۋىنە، ۋاقى بورۇۋاچى ئاپپازىتسىيە تۈركىملەرنى، ئوز ئېچىدە لىنىنىزىمنى بۇزۇچىلارغا قارشى كۈرەش، بالشىۋىكىلەر پارتىيەسى، شونى بايلىقلارغا ئۇيىشۇ، كى ئۇلار ئاننى بۇتن دۇنياداغى قەردەش كامپارتىيەلەرنىڭ ئاۋانگاردى ئىتەلەر.

بىر بايلىقلار: كېسكىن سىفىرالىزىم ھەم پارتىيە ئېچىدەگى دېماكراتىيەنى كېك رەۋىشە ئۇيىشۇرۇ نېگىزىدە قۇرلغان قۇرچ دىسسىپلىنا.

ئىدىيە ياعىدىن نازا بولۇ، ئوز سافىلارنى رېفورمىسار ھەم تۈرلى تۈسەگى سوز رېۋەلوتسىيەلىرىلارنىدىن چىستارتو نېگىزىدە قۇرلغان قاتنى بولك.

ئوزنىڭ پراگرام، تاكتىكا، ئۇيىشۇرۇ لوزىنگىلارنى، بۇتن ھەرەكەتنىڭ ماقساد ھەم ئىفىتىرىسارلارنى كوز ئالدىدا تۇتۇپ، بولەشۇرۇپ، ھەر بىر تارىخى مامىنىنىڭ ئايرىملىقلارنى، ئول مامىنىغا حاس بولغان قارشىلىقلار ھەم سىنىقى كۈچلەر ئارا - سىنداغى تەناسىبلەرنى ماركسىسارچا ئىسكە ئالپ نۇزى بىلۇ.

كوتەرنىش چۇرلارنىدا كېسكىن تاكتىكا تۇتالۇ ھەم جېكئوللەر، رېۋەلوتسىيە دولقۇنلارنى سۈرلگەن ۋاقتدا مانېۋىلار ياسى ئالۇ، چىگىدە ھەم ياكى ھۇجۇملەر ئۇچىن كۈچلەر جىما بىلۇ.

بىر تاكتىكىدا ئىشچى سىنىفنىڭ ئېچىدە دۇشمانلار بىلەن كۈرەشۈدە كېلىپ چىققان ماركسىزىمنى دۇشمانلار تارافىدىن كرنلگەن - پېچراتولار، بۇزۇلاردان ساقلاۋى ھەم، ئول ماركسىزىمنى، روسىيە، شولاي ئوقى بۇتن دۇنيا پرايىتارىيا - تىنىڭ ئېمپېرىيالىزىم چۇرنىدا كاپىتال ئۇيىشۇ شارنلارنى ئېچىدە ئالپ بارغان رېۋەلوتسىيە كۈرەشلىرىنىڭ تەجرىبەلەرنى نېگىزىدە بايىتۇچى رېۋەلوتسىيەچىل لىنىنىزىم بىلەن ئىش كورۇ.

بورۇۋاچىل - دېماكراتىيە، مىللى كالانىيال ھەم پرايىتارىيات رېۋەلوتسىيەلەرنى ئاڭلاۋىنى ئىدە شول ئىپورىيەگە نېگىزلىۋ.

بورۇرواچل - دىياكرانىيە، مىللى كالانىيان، پرايتارىيات ويۋەلوتسىيەلەرنىڭ پرايتارىيات ھەم قالغان باشقا ھەمەت ئىيەلەرنى، ئىكسىپلاتاتسىيە ئاستىدا بولۇپچىلار ئاراسىدا، شولاي ئوقى پرايتارىيات بىلەن كرەستىيەنلەر ئاراسىدا، دۇرس مۇئەسسەبەتلەرنى، بولۇپ ئورۇن، شول ئوقى تىيىۋىيەگە نىگىزلەۋ.

مەنە، شول ئوڭشۇقلارغا تايانپ ھەم كاممۇنىسلا، ئىنتىزوناتسىيانا ئالدىنقى ئەترەدى، بولۇپ بىلەن ۋ. ك. پ. (ب) شونى ئەيتە ئالا: ئانك يولباشچىلىقى ئاستىدا س. س. س. ر. پرايتارىياتنى «ئىك مۇھىم، ئىك قىيىن ئىشلەرنى»، «ئىشلەنپ يەتمەگەن ئىشلەرنى» ئىشلى، يەنى، ئوڭشۇلۇپ رەۋىدە «ياڭا ساتسىيالىزىم يېناسى ئۈچۈن فوندىمەنت سالا». بو سوزلەر ئىيەش لىنىيىن تارافىدىن ئوڭتەپنىڭ 4 يىللىقى كۈنىدە ئەيتىلگەن ئىدۇر. ۋ. ك. پ. (ب) ھەزەر بىك نى ئىشانپ ئەيتە ئالا: گەرچە بو «ئىك مۇھىم ھەم ئىك قىيىن ئىشلە بىزنىڭ ئوڭشۇقلار ئىز، يالغۇشلار كۈپتەرەك» بولسالا، ئول ئوزنىڭ يالغۇقلارون تېكىشۋىيەنىڭ ئىزىدە ۋاقى كرەستىيەن ئىلەن ساتسىيالىزىم يېناسى تۈزەرگە ئۇيىرەنە. ئول (ۋ. ك. پ. (ب)) بو يېنانى تۈزەر، ئوز ئىش ئاخىر ئىنا قەدەر ئالب بارر، «چۈنكى ئول چىققان لىنىيىچى بالىشۋىكلەر پارتىيەسى»، بو بالىشۋىكلەر ئىسە عايەت زور ئاۋولقلار بىلەن كۈرەشەرگە ھەم ئالارنى چىكەرگە ئۇيىرەنگەنلەر. ۋ. ك. پ. (ب) ئوز ئىش باشقارر، چۈنكى ئول ھەم ئانك يولباشچىلىقى ئاستىدا پرايتارىيات چىكىلمى تۇرغان بۇنۇن دۇنيا پرايتارىياتى ويۋەلوتسىيەسىنىڭ ئاۋانگاردى، بولۇپ بارا، چۈنكى ئول پارتىيەنىڭ ئارتىدا ئىل ئىچىدە پرايتارىياتنىڭ ئاۋول يارلىلارنى، كرەس - تىيەنلەر ئۈزەك ماسساسى بىلەن ياساعان سايوزنى ھەم قابىنپ كىلە تۇرغان بۇنۇن دۇنيا پرايتارىياتى ويۋەلوتسىيەسىنىڭ ياردەمى تۇرا.